

Pohjois-Savon aluetalouskatsaus

Syksy 2021

TIIVISTELMÄ.....	2
1 ALUETALOUS POHJOIS-SAVOSSA JA KOKO MAASSA.....	4
1.1 Liikevaihto	4
1.2 Vienti	7
1.3 Palkkasumma	9
2 ALUETALOUS SEUDUITTAIN	11
2.1 Liikevaihto	11
2.2 Vienti	15
2.3 Palkkasumma	18
3 MAAKUNTIEN KEHITYKSEN VERTAILU	21
4 TYÖVOIMAVARAT JA TYÖLLISYYS	22
LIITE: TIETOSISÄLLÖN KUVAUS	23

Aluetalousskatseuksessa käytetty seutukuntajako

Kuopion seutu	Kuopio, Siilinjärvi
Ylä-Savon seutu	Iisalmi, Kiuruvesi, Vieremä, Sonkajärvi, Lapinlahti
Varkauden seutu	Varkaus, Leppävirta, Joroinen*
Sisä-Savon seutu	Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Vesanto, Pielavesi, Keitele
Koillis-Savon seutu	Kaavi, Tuusniemi, Rautavaara

*Joroinen sisältyy Varkauden seutukunnan ja Pohjois-Savon maakunnan tietoihin vuodesta 2015 lähtien. Tätä aikaisemmilta vuosilta aluetalousskatseuksen tiedot eivät sisällä Joroisissa sijaitsevia toimipaikkoja.

Aluetalousskatseuksen tilastoaineiston hankintakustannuksiin osallistuivat Pohjois-Savon liitto, Kuopion alueen kauppakamari, Kuopion kaupunki, Ylä-Savon kunnat (seuturaha), SavoGrow ja Navitas Oy.

TIIVISTELMÄ

POHJOIS-SAVON ALUETALOUS ELPYY KORONAN JÄLILTÄ

Alkuvuoden 2021 tiedot osoittavat, että Pohjois-Savon aluetalous on palannut takaisin kasvu-uralle koronan aiheuttaman kuopan jälkeen. Koko maassa tilanne on samansuuntainen. Pohjois-Savossa kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto, vienti ja palkkasumma nousivat alkuvuonna euromääräisesti jo koronaa edeltäneen tason yli. Koko maassa liikevaihto ja palkkasumma ylittivät tammi-kesäkuun jaksolla koronaa edeltäneen tason, mutta vienti jäi vielä hieman jälkeen.

Liikevaihdossa hyvä alkuvuosi

Alkuvuonna maakunnan liikevaihto kasvoi 4,8 % ja koko maan 6,3 %. Teollisuuden liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa 5,1 % ja koko maassa 5,5 %. Metalliteollisuuden liikevaihto laski Pohjois-Savossa 2,6 %, mutta koko maassa ala kasvoi 3,3 %. Metsä- ja puutuoteteollisuuden liikevaihto nousi Pohjois-Savossa 13,9 % ja koko maassa 12,5 %. Alan kasvulukuja nostaa osin tuotannon matala taso vertailuajankohtana vuonna 2020. Kaupan, majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihto kohosi Pohjois-Savossa 6,3 % ja koko maassa 8,0 %. Yrityspalvelujen liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa 4,3 % ja koko maassa 7,4 %.

Seuduista maakunnan parhaisiin kasvulukemiin ylsi alkuvuonna Sisä-Savo liikevaihdon 10,4 %:n kasvulla. Ylä-Savossa liikevaihto kasvoi 7,3 % ja Kuopion seudulla 5,7 %. Varkauden seudulla liikevaihto laski 0,7 %. Koillis-Savo on pieni tilastoalue, jossa muutaman yrityksen kehitys heilauttaa lukuja ylös tai alas. Alkuvuonna seudun liikevaihto putosi 31,7 %.

Seuduittain liikevaihdon ja viennin kehitys oli alkuvuonna lähes peilikuva vuoden 2020 kehitykseen verrattuna. Seuduilla, joilla liikevaihto ja vienti kehittyivät hyvin vuonna 2020, oli kehitys alkuvuonna 2021 heikompaa. Sen sijaan seuduilla, joilla vuosi 2020 meni heikommin, oli alkuvuonna suurempia kasvulukuja. Poikkeuksen muodosti Sisä-Savo, jossa kasvua oli sekä vuonna 2020 että alkuvuonna 2021.

Vienti piristyi vauhdilla

Alkuvuonna vienti piristyi verrattuna vuoden takaiseen, ja kaikkien toimialojen yhteenlaskettu vienti kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa 6,6 %. Teollisuuden vienti kasvoi Pohjois-Savossa 5,8 % ja koko maassa 6,0 %. Kasvu oli alkuvuonna erityisen vahvaa metsä- ja puutuoteteollisuudessa, ja alan vienti kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa 13,5 %. Kasvulukujen taustalla on kuitenkin huomioitava alan heikko kehitys vuonna 2020. Metalliteollisuuden vienti heikkeni Pohjois-Savossa 1,8 %, mutta koko maassa alan vienti kasvoi 2,8 %.

Pohjois-Savon sisällä vienti kasvoi alkuvuonna voimakkaasti Kuopion, Ylä-Savon ja Sisä-Savon seuduilla. Kuopion seutu ylsi 12,4 %:n Ylä-Savo 16,6 %:n ja Sisä-Savo 19,6 %:n kasvuun. Varkauden seudulla vienti laski 7,9 %.

Palkkasumma kääntyi takaisin kasvuun

Alkuvuonna toimialoista ainoastaan yrityspalvelujen palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa koko maata hitaammin. Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu palkkasumma nousi Pohjois-Savossa 5,7 % ja koko maassa 4,4 %. Teollisuuden palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 4,7 % ja koko maassa 4,4 %. Metalliteollisuuden palkkasumma kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa 4,4 %. Metsä- ja puutuoteteollisuuden palkkasumma kohosi Pohjois-Savossa 4,6 % ja koko maassa 3,4 %. Kaupan, majoitus- ja ravitsemisalalan palkkasumma kääntyi Pohjois-Savossa 4,2 %:n ja koko maassa 3,9 %:n nousuun. Yrityspalvelujen palkkasumma jatkoi Pohjois-Savossa 3,6 %:n ja koko maassa 6,7 %:n kasvussa.

Palkkasumma kasvoi kaikilla Pohjois-Savon seuduilla. Kuopion seudulla palkkasumma kohosi 6,4 %, Ylä-Savossa ja Sisä-Savossa 4,7 %, Varkauden seudulla 4,0 % ja Koillis-Savossa 3,2 %.

Lomautettujen määrä laskenut koko kuluvan vuoden ajan

Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa työttömänä 10 700 henkilöä, mistä lomautettujen osuus oli noin 550. Lomautettujen määrä on laskenut koko kuluvan vuoden ajan ja lähentelee jo vuoden 2019 tasoa. Työttömien osuus työvoimasta oli 9,5 %, mikä oli 1,8 %-yksikköä edellistä vuotta alhaisempi. Seuduittain tarkasteltuna matalin työttömien osuus työvoimasta oli Sisä-Savon seudulla (7,4 %) ja seuraavaksi alhaisin Varkauden seudulla (9,3 %) ja Kuopion seudulla (9,4 %). Korkein työttömien osuus työvoimasta oli Koillis-Savossa (11,4 %) ja toiseksi korkein Ylä-Savossa (10,2 %).

Pitkäaikaistyöttömien määrä lähti nousuun jo hiukan ennen koronapandemian puhkeamista ja nousi aina kuluvan vuoden kesään saakka. Nyt pitkäaikaistyöttömien määrän kasvun uskotaan taittuvan ja pikemminkin lähtevän loivaan laskuun.

Pohjois-Savon työttömistä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä olleita oli syyskuun lopussa reilut 4 700 henkilöä, mikä oli 14 % enemmän kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan ja 44 % kaikista työttömistä. Työvoiman kysyntä on erittäin vilkasta, sillä uusia avoimia työpaikkoja TE-toimistoon on kuluvan vuoden aikana ilmoitettu 13 % edellisvuotta enemmän. Haasteena yrityksillä on löytää osaavaa työvoimaa.

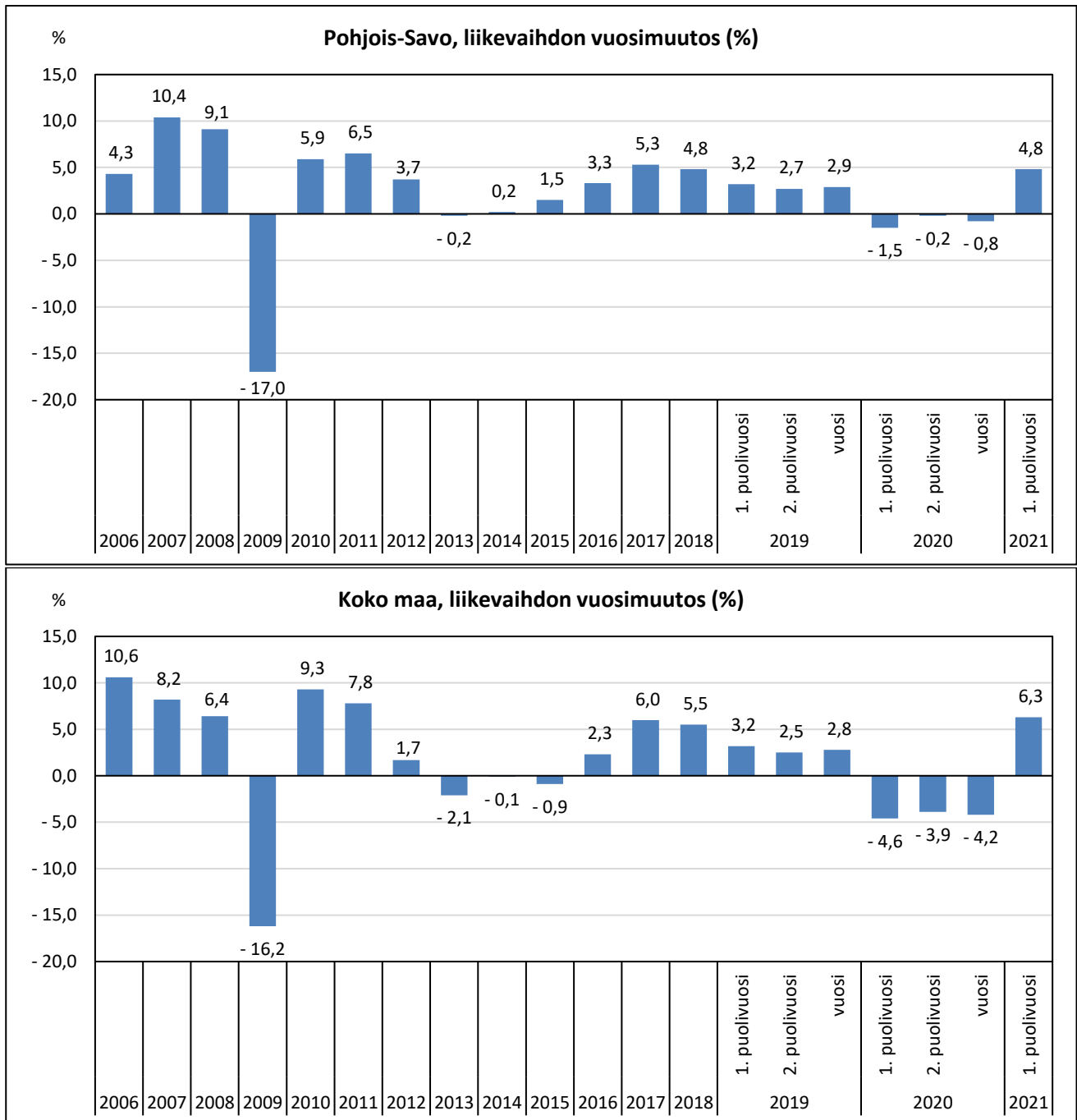
Nopean talouskasvun ennustetaan jatkuvan Suomessa vielä ensi vuonna

Suomen pankki ennustaa Suomen talouden kasvavan nopeasti tämän ja ensi vuoden ajan, mutta vuonna 2023 talouskasvun odotetaan hidastuvan ja palaavan pitkän aikavälin kasvu-uralle. Suurimpana riskinä talouskasvulle pidetään edelleen koronapandemiaa sekä Suomen oman tautitilanteen että pandemian globaalien kehityksen osalta. Kuluvana vuonna Suomen talous on kasvanut etenkin yksityisen kulutuksen johdolla, ja maailman talouden positiivisen vireen odotetaan näkyvän Suomen viennissä pienellä viiveellä. Sekä Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (Etla) että Pellervon taloustutkimus (PTT) ennustavat Suomen viennin kasvavan vuonna 2022 yli 9 %. Talouden kasvua hidastavat kuitenkin Etlan ja PTT:n mukaan tuotannon pullonkaulat ja niukkuus osaavasta työvoimasta.

Positiiviset kasvuodotukset näkyvät myös Pohjois-Savon alueella, mutta kehitysnäkymiä varjostaa työvoiman saatavuus. Suomen Yrittäjien, Finnveran ja työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman ja syyskuussa julkaiseman Pk-yritysbarometrin (n=216) mukaan yleiset suhdannenäkymät jatkavat nousua Pohjois-Savossa, ja liikevaihdon odotukset ovat kasvaneet maakunnassa. Noin viidennes kyselyyn vastanneista kertoi kuitenkin työvoimapulan olevan pahin ulkopuolinen este yrityksen kehittämiseksi. Myös Kuopion alueen kauppakamarin ja Elinkeinoelämän keskusliiton lokakuussa julkaiseman suhdannebarometrin (n=52) mukaan pohjoissavolaisten yritysten suhdannetilanne kolmannella kvartaalilla on hyvä, mutta suhdanneodotukset ovat kuitenkin hieman laskussa. Suhdannenäkymiä laskee se, että pandemiasta palautumisen kasvupyrähdys on laantumassa. Erityisesti kasvun esteenä on paheneva osaajapula ja materiaalipula.

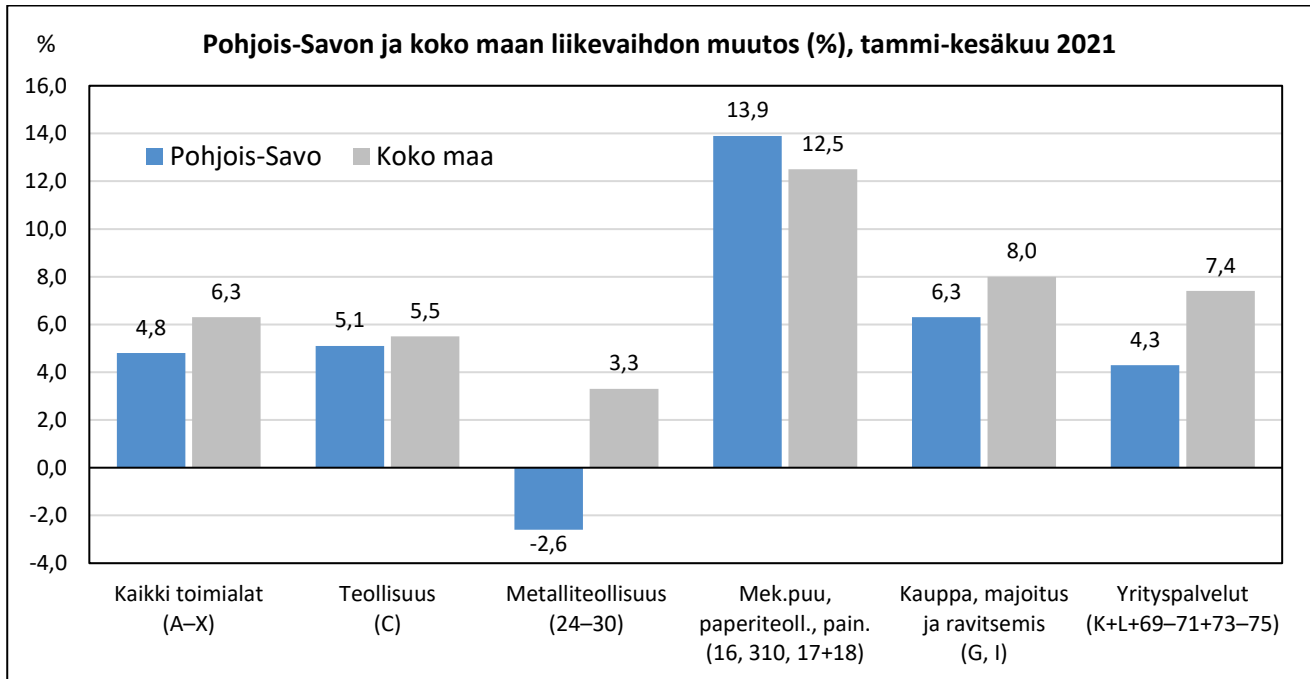
1 Aluetalous Pohjois-Savossa ja koko maassa

1.1 Liikevaihto

Tässä aluetalouskatsauksessa kuvataan Pohjois-Savon alueen elinkeinoelämän liikevaihdon, viennin ja palkkojen kehitystä vuoden 2021 ensimmäisen puolivuotiskauden aikana. Katsaus on tiivis päätoimiala-analyysi, joka tarkentuu toimialoittain ja seuduittain keväällä 2022 julkaistavassa koko vuoden katsauksessa.

Pohjois-Savon liikevaihto kääntyi vuonna 2020 laskuun 2010-luvun puolivälistä alkaneen hyvän kasvukauden jälkeen. Vuoden 2021 alkupuolisko osoittaa liikevaihdon palanneen kuitenkin takaisin kasvu-uralle. Koko maassa tilanne on samansuuntainen, joskin kasvu on kuluvana vuonna ollut vielä hieman Pohjois-Savoa nopeampaa.

Kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa tammi-kesäkuussa 4,8 % ja koko maassa 6,3 %. Toimialoittain tarkasteltuna liikevaihdon alkuvuoden kehitys oli pitkälti päinvastainen vuoteen 2020 verrattuna. Liikevaihto kääntyi tammi-kesäkuussa kasvuun toimialoilla, joiden kehitys oli heikkoa vuonna 2020. Poikkeuksen muodosti metalliteollisuus, jonka liikevaihto kasvoi vuonna 2020. Alkuvuonna alan liikevaihto jatkoi yhä kasvua koko maassa, kun taas Pohjois-Savossa alan liikevaihto kääntyi laskuun.

Alkuvuonna liikevaihdon kasvu jäi Pohjois-Savossa metsä- ja puutuoteteollisuutta lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla koko maan keskiarvoa heikommaksi. Koko maan kuluvan vuoden parempia kasvulukuja selittää kuitenkin osaltaan viime vuoden matala vertailutaso, sillä talouspudotus oli vuonna 2020 koko maan tasolla suurempi kuin Pohjois-Savossa.

Vuonna 2020 teollisuuden liikevaihto laski koko maassa 5,7 %, kun taas Pohjois-Savossa liikevaihdon kasvu jäi nolnaan. Tästä huolimatta liikevaihdon kasvu oli tammi-kesäkuussa Pohjois-Savossa lähes yhtä nopeaa kuin koko maassa. Teollisuuden liikevaihto kasvoi alkuvuonna Pohjois-Savossa 5,1 % ja koko maassa 5,5 %.

Pohjois-Savon talouskasvu on ollut vahvasti metalliteollisuuden varassa, ja alan liikevaihto on viime vuosina muodostanut noin 12 % maakunnan kaikkien toimialojen yhteenlasketusta liikevaihdosta. Metalliteollisuuden liikevaihto kasvoi vielä vuonna 2020, mutta alkuvuonna

alan liikevaihto kääntyi Pohjois-Savossa 2,6 %:n laskuun. Koko maassa alan liikevaihto jatkoi 3,3 %:n kasvussa.

Metsä- ja puutuoteteollisuuden liikevaihdon kasvu oli tammi-kesäkuussa Pohjois-Savossa huikeat 13,9 % ja koko maassa 12,5 %. Suuria kasvuprosentteja selittävät osaltaan alkuvuoteen 2020 sattuneet lakot, jotka painoivat vuoden 2020 alkupuoliskon tuotantolukuja alas.

Alkuvuonna 2021 kaupan ja majoitus- ja ravitsemisalojen yhteenlaskettu liikevaihto kehittyi vahvasti: Pohjois-Savossa liikevaihto kasvoi 6,3 % ja koko maassa 8,0 %. Sekä Pohjois-Savossa että koko maassa alojen ensimmäisen vuosipuoliskon liikevaihto ylitti euromääräisesti jo korona-aikaa edeltäneen vuoden 2019 tammi-kesäkuun tason.

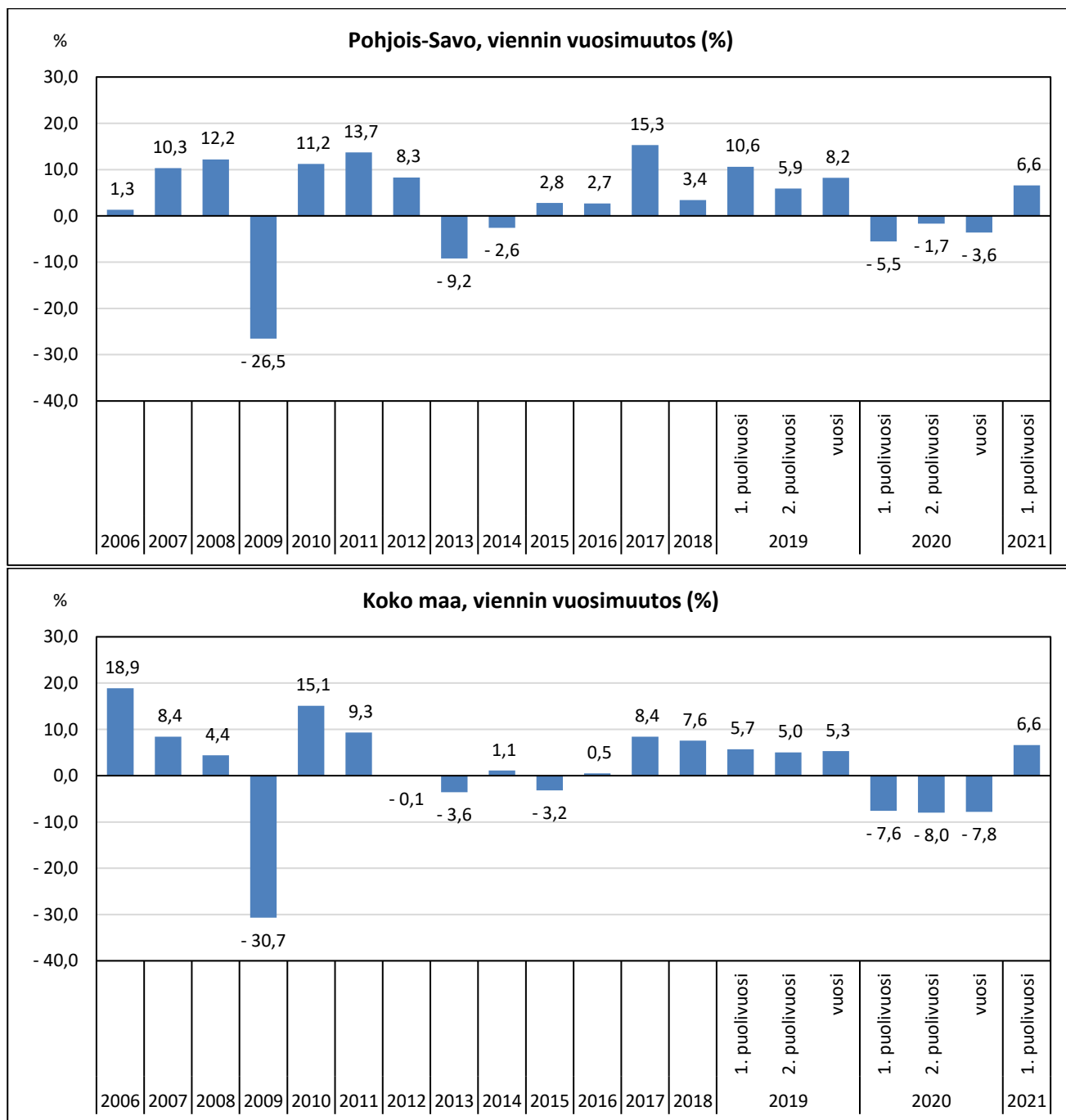
Koronapandemia ja sen ehkäisyyn liittyvät rajoitukset heikensivät etenkin majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihtoa vuonna 2020. Syksyn aluetalouskatsauksen tiedoissa kaupan alan ja majoitus- ja ravitsemisalan tiedot on yhdistetty, joten tarkkaa tietoa ei ole saatavilla, mikä osa liikevaihdon kasvusta on kuluvana vuonna kohdistunut kauppaan ja mikä osa majoitus- ja ravitsemisalalle.

Yrityspalvelujen liikevaihto selvisi koronasta viime vuonna kohtalaisen vähin vaurioiden, ja alan liikevaihdon muutos jäi tällöin lähelle nolaa. Alkuvuoden 2021 aikana yrityspalvelujen liikevaihto on kuitenkin kääntynyt hyvään kasvuun. Pohjois-Savossa liikevaihto kohosi 4,3 % ja koko maassa 7,4 %.

Liikevaihdon vuosimuutos (%) Pohjois-Savossa ja koko maassa v. 2006–2021

Liikevaihto toimialoittain	2020 M€	Keskim. 2006– 2020 (14v)	Vuosimuutos-%														tammi- kesäkuu 2021		
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		2020	
Pohjois-Savo																			
Kaikki toimialat	13 098	2,2	4,3	10,4	9,1	-17,0	5,9	6,5	3,7	-0,2	0,2	1,5	3,3	5,3	4,8	2,9	-0,8	4,8	
Teollisuus	3 989	1,6	2,1	13,8	12,0	-28,8	7,2	8,5	4,1	-5,2	-1,9	1,4	2,7	8,5	4,3	5,0	0,0	5,1	
Metalliteollisuus	1 594	3,3	-7,6	26,0	20,0	-35,7	7,0	20,7	6,9	-15,3	2,9	4,3	2,8	11,2	4,6	7,8	4,1	-2,6	
Mek.puu, paperiteoll., pain.	1 117	-0,6	13,6	5,1	-7,4	-26,2	12,9	-2,4	-0,6	3,8	-2,9	-0,3	4,8	12,5	2,2	3,3	-6,9	13,9	
Kauppa, majoitus ja ravitsemis	3 983	1,2	4,1	4,9	3,3	-8,4	6,3	4,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	2,0	1,6	2,5	2,7	-1,5	6,3	
Yrityspalvelut	603	4,5	7,6	13,7	5,6	-2,8	9,9	13,5	5,1	4,3	-0,1	6,2	-2,0	6,8	6,4	2,0	-0,1	4,3	
Koko maa																			
Kaikki toimialat	442 089	1,6	10,6	8,2	6,4	-16,2	9,3	7,8	1,7	-2,1	-0,1	-0,9	2,3	6,0	5,5	2,8	-4,2	6,3	
Teollisuus	139 994	0,1	13,5	8,3	3,5	-25,5	10,8	8,1	-0,4	-4,5	-2,3	-3,6	0,9	7,7	6,3	3,4	-5,7	5,5	
Metalliteollisuus	73 292	0,1	14,7	11,5	4,4	-30,6	7,4	6,1	-2,1	-7,6	-2,4	-0,7	0,0	8,8	5,7	7,3	1,2	3,3	
Mek.puu, paperiteoll., pain.	27 006	-1,6	15,5	2,6	-7,0	-23,6	16,8	1,9	-3,8	-3,2	-0,7	0,6	3,4	5,2	6,8	-2,8	-13,5	12,5	
Kauppa, majoitus ja ravitsemis	131 657	1,3	9,1	7,5	6,6	-14,5	8,1	8,2	2,2	-3,0	-0,7	-2,4	1,6	4,7	3,9	1,4	-2,3	8,0	
Yrityspalvelut	39 098	4,1	8,9	10,9	8,3	-4,1	3,2	7,3	4,7	1,8	4,7	3,7	4,9	6,3	6,1	5,5	-0,3	7,4	

1.2 Vienti

Alkuvuonna vienti piristyi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa 6,6 %:n kasvuun edellisvuoden laskun jälkeen. Pohjois-Savossa kaikkien toimialojen yhteenlaskettu vienti ylitti alkuvuonna jo euromääräisesti vuoden 2019 tammi-kesäkuun tason. Koko maassa vienti jäi vielä hieman koronaa edeltäneen tason alle.

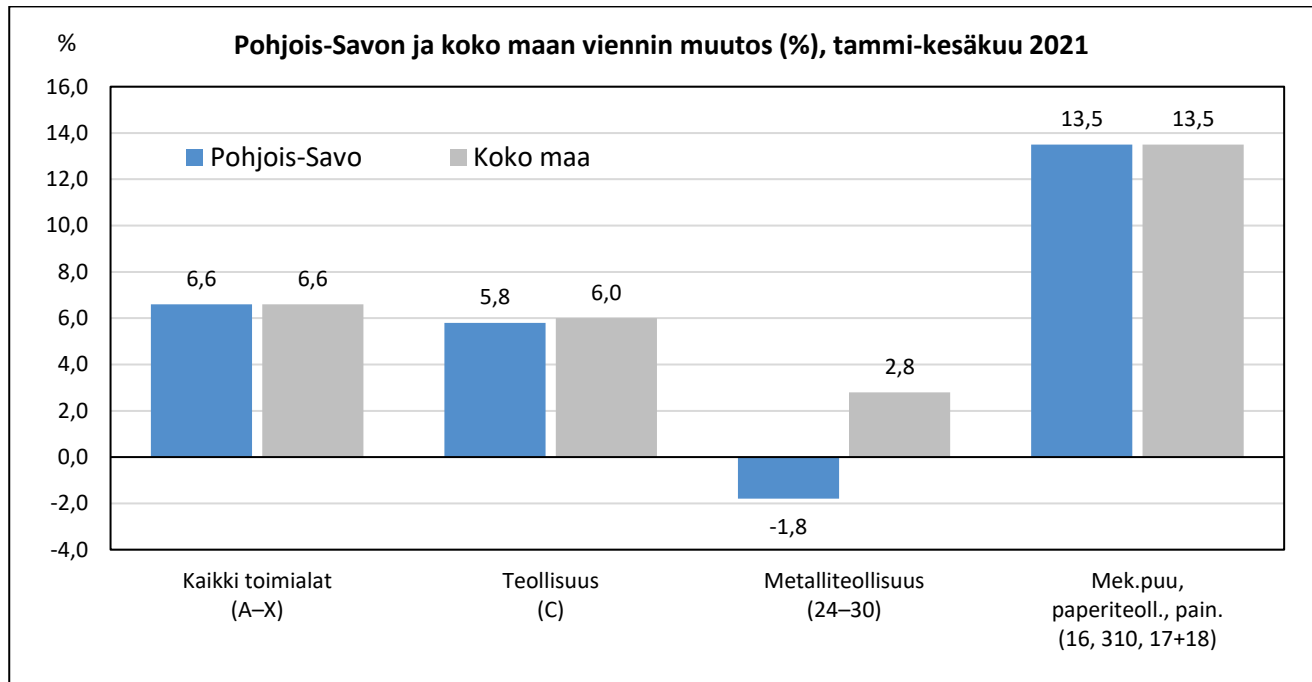
Viennin kehitys oli liikevaihdon tavoin käännteinen vuoden 2020 verrattuna. Vienti kasvoi tammi-kesäkuussa toimialoilla, joiden vienti heikkeni vuonna 2020. Poikkeuksen muodosti metalliteollisuus, jonka vienti oli vuonna 2020 kasvussa. Pohjois-Savossa alan vienti kääntyi tammi-kesäkuussa laskuun, mutta koko maassa ala jatkoi edelleen kasvua.

Koko teollisuuden vienti kehittyi tammi-kesäkuussa vahvasti niin Pohjois-Savossa kuin koko maassa. Pohjois-Savossa vienti kasvoi 5,8 % ja koko maassa 6,0 %. Metalliteollisuuden vienti heikkeni Pohjois-Savossa 1,8 %, kun koko maassa alan vienti kasvoi 2,8 %. Metsä- ja puutuetoteollisuuden vienti kasvoi alkuvuonna Pohjois-Savossa ja koko maassa vahvasti 13,5 %. Alan kasvulukujen

taustalla on kuitenkin huomattava, että vuonna 2020 alan vienti laski merkittävästi.

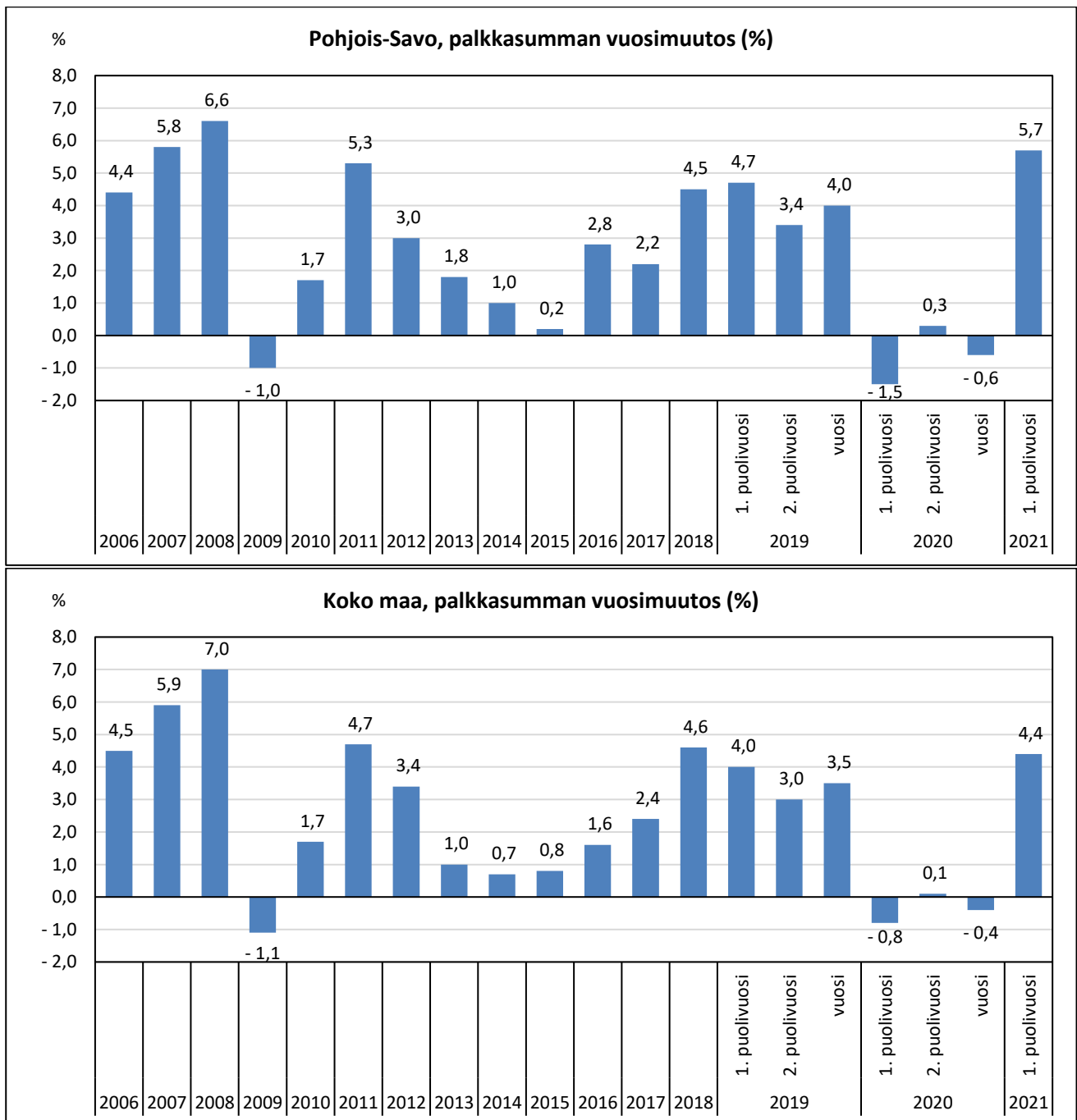
Viennin kohdalla kannattaa lisäksi huomioida, että puoliuosmuutokset voivat vaihdella voimakkaasti riippuen siitä, miten suurimpien yritysten isot tilaukset kirjautuvat.

Viennin vuosimuutos (%) Pohjois-Savossa ja koko maassa v. 2006–2021

Vienti toimialoittain	2020 M€	Keskim. 2006–2020 (14v)	Vuosimuutos-%																tammi-kesäkuu 2021	
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Pohjois-Savo																				
Kaikki toimialat	2 139	2,2	1,3	10,3	12,2	-26,5	11,2	13,7	8,3	-9,2	-2,6	2,8	2,7	15,3	3,4	8,2	-3,6	6,6		
Teollisuus	1 706	1,6	-2,3	10,2	13,4	-27,3	9,5	12,5	9,1	-10,5	-3,2	-0,3	2,5	15,8	1,9	8,5	-1,4	5,8		
Metalliteollisuus	898	3,3	-18,5	22,9	27,5	-29,9	-0,6	29,8	12,1	-21,1	1,7	-3,7	2,7	19,0	2,5	15,3	4,5	-1,8		
Mek.puu, paperiteoll., pain.	593	-0,6	22,3	2,6	-6,6	-26,2	16,1	-4,3	1,6	4,2	0,7	1,5	7,1	14,1	-1,7	1,0	-8,4	13,5		
Koko maa																				
Kaikki toimialat	118 753	1,6	18,9	8,4	4,4	-30,7	15,1	9,3	-0,1	-3,6	1,1	-3,2	0,5	8,4	7,6	5,3	-7,8	6,6		
Teollisuus	81 632	0,1	17,0	7,7	3,1	-28,2	12,3	7,1	0,1	-3,3	-1,6	-4,6	0,4	9,0	8,2	5,3	-5,6	6,0		
Metalliteollisuus	44 494	0,1	17,5	10,5	4,9	-30,8	8,4	4,0	-3,2	-6,6	-1,8	-2,8	-1,8	9,9	7,5	9,9	2,2	2,8		
Mek.puu, paperiteoll., pain.	20 686	-1,6	16,2	0,0	-8,8	-24,5	19,0	3,0	0,3	-1,1	-0,3	1,6	2,7	5,1	8,1	-3,7	-16,3	13,5		

1.3 Palkkasumma

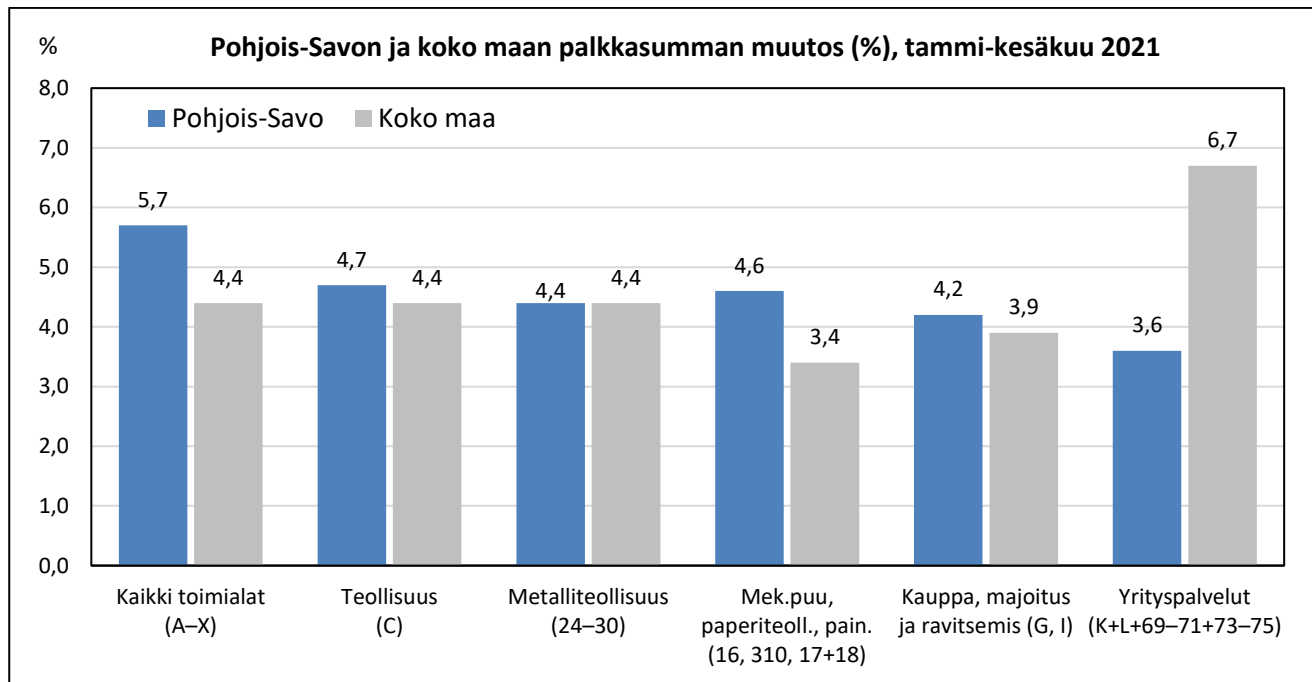
Alkuvuonna palkkasumma nousi Pohjois-Savossa 5,7 % ja koko maassa 4,4 %. Palkkasumma kasvoi kaikilla tarkastelussa mukana olevilla toimialoilla. Toimialoista ainoastaan yrityspalvelujen palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa koko maata hitaammin. Kasvulukuja vertaillen on huomattava, että usean toimialan palkkasumma laski Pohjois-Savossa koko maan keskiarvoa enemmän vuonna 2020.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu palkkasumma sekä koko teollisuuden ja metalliteollisuuden palkkasumat ylittivät alkuvuonna koronaa edeltäneen tason sekä Pohjois-Savossa että koko maassa. Teollisuuden palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 4,7 % ja koko maassa 4,4 %. Vaikka metalliteollisuuden liikevaihto ja vienti laskivat alkuvuonna Pohjois-Savossa, alan palkkasumma kasvoi 4,4 %. Koko maassa kasvu oli samansuuruinen.

Hyvästä kasvusta huolimatta metsäteollisuuden, kaupan ja majoitus- ja ravitsemisalalan palkkasummat jäivät Pohjois-Savossa ja koko maassa alkuvuonna vielä koronaa edeltäneen tason alle. Metsäteollisuuden palkkasumma nousi Pohjois-Savossa 4,6 % ja koko maassa 3,4 %.

Kaupan, majoitus- ja ravitsemisalalan palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 4,2 % ja koko maassa 3,9 %.

Yrityspalvelujen palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa jo kuudetta vuotta. Alan palkkasumma kohosi alkuvuonna Pohjois-Savossa 3,6 % ja koko maassa 6,7 %.

Palkkasumman vuosimuutos (%) Pohjois-Savossa ja koko maassa v. 2006–2021

Palkkasumma toimialoittain	2020 M€	Keskim. 2006–2020 (14v)	Vuosimuutos-%													tammi-kesäkuu 2021			
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		2019	2020	
Pohjois-Savo																			
Kaikki toimialat	3 430	2,5	4,4	5,8	6,6	-1,0	1,7	5,3	3,0	1,8	1,0	0,2	2,8	2,2	4,5	4,0	-0,6	5,7	
Teollisuus	531	0,8	2,1	6,3	6,3	-14,3	-2,4	6,8	3,7	-3,1	-1,9	1,8	0,6	3,4	5,4	3,5	-2,0	4,7	
Metalliteollisuus	268	2,8	5,6	12,7	11,8	-15,2	-0,9	10,0	4,3	-2,7	2,7	4,6	-1,1	6,1	8,8	5,4	-1,6	4,4	
Mek.puu, paperiteoll., pain.	96	-2,6	0,6	-0,7	0,9	-23,9	-7,4	5,0	3,9	-8,9	-6,4	-2,4	0,3	2,7	4,9	0,8	-4,0	4,6	
Kauppa, majoitus ja ravitsemis	358	1,9	5,1	5,2	6,7	-0,4	1,8	5,2	4,6	3,0	0,5	0,2	0,9	0,5	3,4	2,3	-4,1	4,2	
Yrityspalvelut	249	3,3	5,3	6,5	8,3	2,6	5,0	4,0	3,3	3,5	-1,4	-0,3	1,5	3,2	4,5	5,9	3,5	3,6	
Koko maa																			
Kaikki toimialat	90 047	2,4	4,5	5,9	7,0	-1,1	1,7	4,7	3,4	1,0	0,7	0,8	1,6	2,4	4,6	3,5	-0,4	4,4	
Teollisuus	14 265	0,3	3,7	4,4	3,9	-9,1	-1,7	4,1	0,5	-2,0	-0,5	0,2	-1,2	1,6	3,9	2,3	-1,6	4,4	
Metalliteollisuus	7 164	0,5	4,0	6,4	6,6	-10,0	-3,1	5,0	1,0	-2,8	-0,2	1,1	-2,4	1,1	5,5	3,0	-2,3	4,4	
Mek.puu, paperiteoll., pain.	2 289	-2,3	3,7	-3,2	-6,8	-13,5	-1,7	1,7	-2,9	-2,3	-2,0	-1,1	-0,6	0,5	2,2	0,3	-3,5	3,4	
Kauppa, majoitus ja ravitsemis	10 694	2,1	5,0	6,4	7,4	-1,3	1,0	5,3	3,9	1,2	0,7	0,1	1,9	1,9	3,8	2,6	-3,4	3,9	
Yrityspalvelut	9 073	3,8	6,5	9,4	9,6	-1,0	1,7	5,3	4,9	2,2	1,4	2,9	4,2	4,9	5,9	4,2	2,3	6,7	

2 Aluetalous seuduittain

Liikevaihdon, palkkasumman ja viennin vuosimuutos (%) seuduittain, Pohjois-Savossa ja koko maassa v. 2006–2021

Kaikki toimialat (A–X)	2020 M€	Keskim. 2006–2020 (14v)	Vuosimuutos-%														tammi-kesäkuu 2021		
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		2020	
Liikevaihto																			
Kuopion seutu	7 105	2,7	6,3	10,7	11,8	-14,1	5,1	5,9	4,6	2,1	-0,7	1,9	3,9	3,7	6,1	2,8	-1,3	5,7	
Varkauden seutu	2 170	0,1	-2,7	8,5	9,6	-23,1	0,3	1,2	3,1	-9,7	-0,1	1,3	1,5	4,6	3,6	2,4	2,6	-0,7	
Ylä-Savon seutu	2 614	2,6	6,0	12,9	8,1	-18,7	10,5	11,1	1,7	-1,5	2,3	1,1	3,6	8,0	4,6	4,2	-4,0	7,3	
Sisä-Savon seutu	1 000	3,3	11,0	7,1	1,1	-9,6	11,1	3,1	2,6	11,4	3,5	-0,1	4,8	10,0	0,4	3,9	1,6	10,4	
Koillis-Savon seutu	207	0,8	5,5	9,6	1,4	-21,6	6,2	9,4	15,9	-5,6	0,6	1,1	-6,4	10,9	-2,4	-7,6	7,2	-31,7	
Pohjois-Savo	13 098	2,2	4,3	10,4	9,1	-17,0	5,9	6,5	3,7	-0,2	0,2	1,5	3,3	5,3	4,8	2,9	-0,8	4,8	
Koko maa	442 089	1,6	10,6	8,2	6,4	-16,2	9,3	7,8	1,7	-2,1	-0,1	-0,9	2,3	6,0	5,5	2,8	-4,2	6,3	
Palkkasumma																			
Kuopion seutu	2 179	3,3	4,6	7,0	7,7	2,2	2,6	6,0	2,8	3,4	1,3	-0,1	4,3	2,3	5,1	5,3	-0,2	6,4	
Varkauden seutu	416	0,5	3,3	0,8	4,2	-7,1	-4,9	4,0	3,8	0,2	-0,5	2,5	0,2	1,2	3,2	2,3	-2,0	4,0	
Ylä-Savon seutu	551	2,2	5,2	7,3	6,9	-4,9	4,4	6,4	3,7	-0,5	1,9	-0,8	1,1	3,5	4,2	1,5	-1,0	4,7	
Sisä-Savon seutu	193	1,7	4,3	3,2	4,0	1,4	4,1	1,8	-0,5	1,7	1,7	-0,3	2,4	1,5	2,1	2,2	0,3	4,7	
Koillis-Savon seutu	87	-0,3	4,7	5,5	4,5	-8,3	3,8	3,6	7,4	-7,0	-5,2	0,4	-7,0	-1,8	1,5	2,0	-2,6	3,2	
Pohjois-Savo	3 430	2,5	4,4	5,8	6,6	-1,0	1,7	5,3	3,0	1,8	1,0	0,2	2,8	2,2	4,5	4,0	-0,6	5,7	
Koko maa	90 047	2,4	4,5	5,9	7,0	-1,1	1,7	4,7	3,4	1,0	0,7	0,8	1,6	2,4	4,6	3,5	-0,4	4,4	
Vienti																			
Kuopion seutu	624	2,1	18,7	10,4	14,3	-26,0	13,6	18,3	5,8	0,3	-8,4	10,1	-3,5	9,9	4,5	4,3	-12,0	12,4	
Varkauden seutu	715	0,8	-14,8	4,0	21,3	-23,7	-1,1	7,0	11,7	-21,7	-0,4	-13,4	4,1	13,3	3,1	11,5	8,3	-7,9	
Ylä-Savon seutu	518	5,5	14,0	28,9	5,5	-28,5	18,2	19,7	3,4	-5,6	3,9	21,0	4,9	22,2	5,5	10,0	-10,7	16,6	
Sisä-Savon seutu	224	4,8	28,8	0,0	-4,7	-12,5	36,8	7,7	-1,1	23,5	-2,1	-2,5	16,7	23,6	-9,9	6,8	1,1	19,6	
Koillis-Savon seutu	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Pohjois-Savo	2 139	2,5	1,3	10,3	12,2	-26,5	11,2	13,7	8,3	-9,2	-2,6	2,8	2,7	15,3	3,4	8,2	-3,6	6,6	
Koko maa	118 753	0,4	18,9	8,4	4,4	-30,7	15,1	9,3	-0,1	-3,6	1,1	-3,2	0,5	8,4	7,6	5,3	-7,8	6,6	

2.1 Liikevaihto

Pohjois-Savossa yritysten liikevaihdon kasvu oli tammi-kesäkuussa 4,8 % ja koko maassa 6,3 %. Liikevaihto kasvoi Kuopion, Ylä-Savon ja Sisä-Savon seuduilla. Varkauden seudulla ja Koillis-Savossa liikevaihto laski.

Liikevaihdon kehitys oli alkuvuonna lähes peilikuva verrattuna vuoden 2020 kehitykseen. Seuduilla, joilla liikevaihto kehittyi hyvin vuonna 2020, oli kehitys alkuvuonna 2021 heikompaa. Sen sijaan seuduilla, joilla vuosi 2020 meni heikommin, oli alkuvuonna 2021 suurempia kasvulukuja. Poikkeuksen muodosti Sisä-Savo, jossa kasvua oli sekä vuonna 2020 että alkuvuonna 2021 etenkin puuteollisuuden vetämänä.

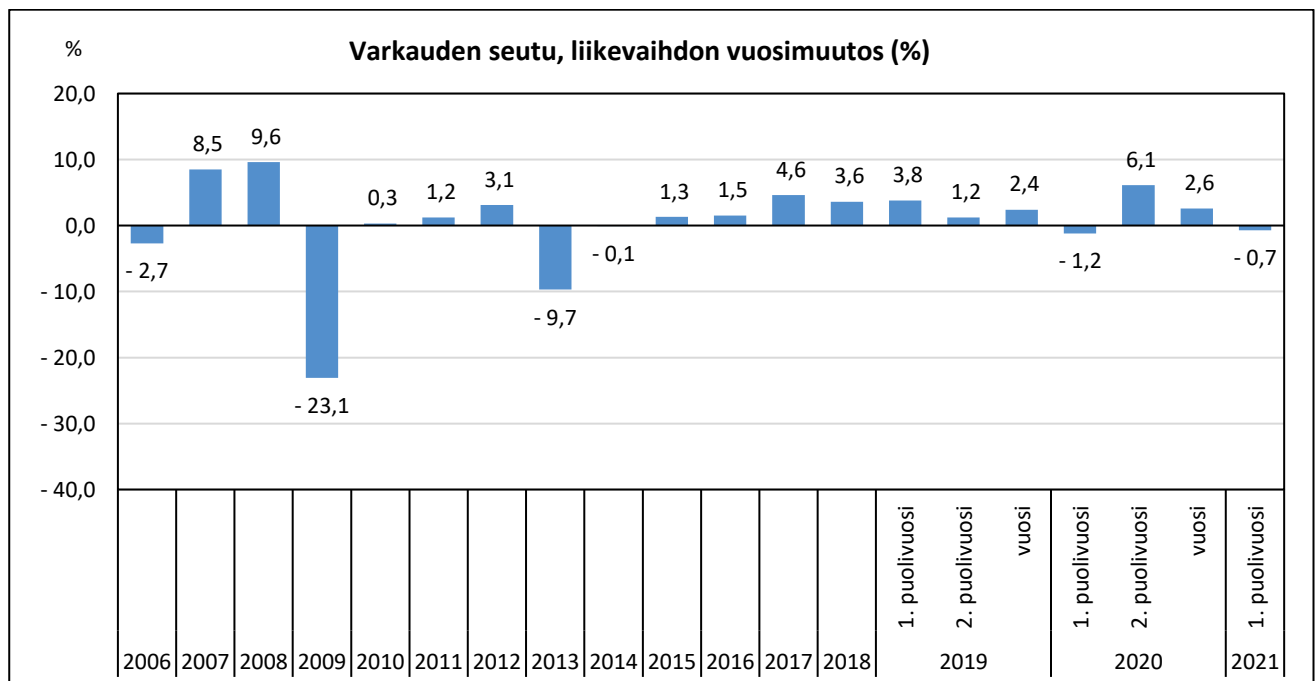
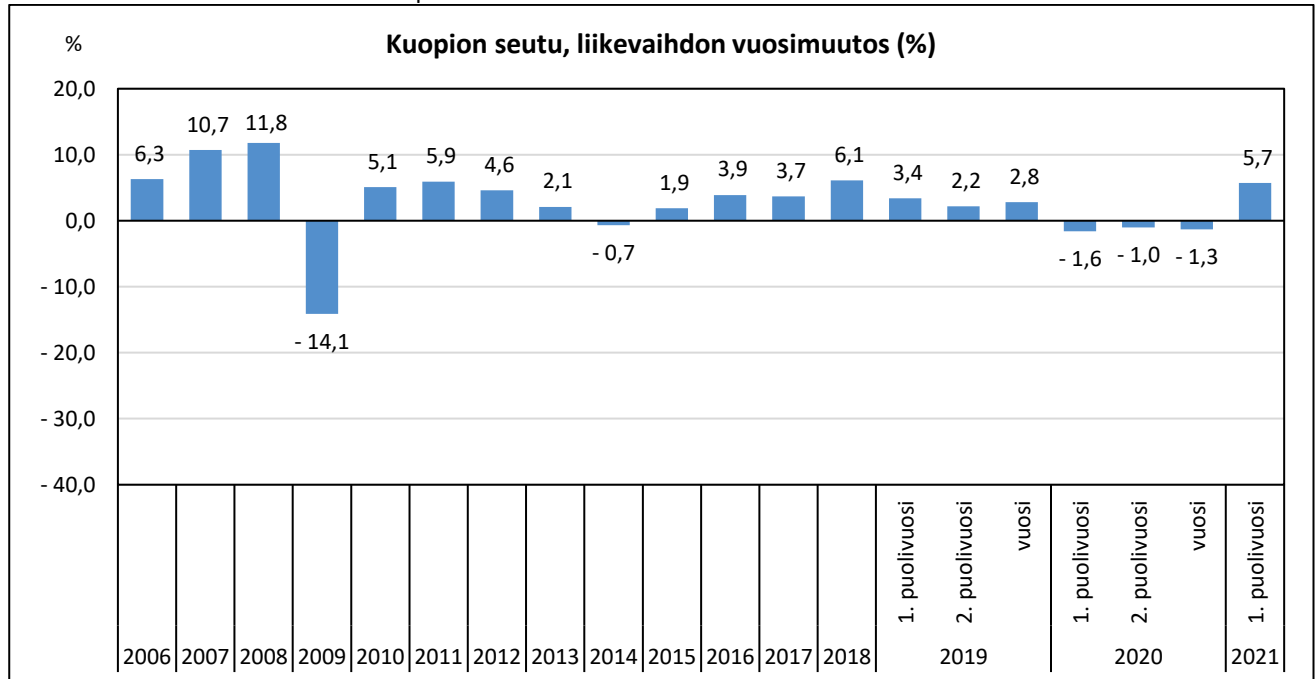
Kuopion seudulla liikevaihto palasi alkuvuonna 5,7 %:n kasvuun, ja myös Ylä-Savossa liikevaihto kääntyi hyvään 7,3 %:n kasvuun. Kummallakin seudulla liikevaihto kohosi tammi-kesäkuussa jo vuoden 2019 alkupuoliskon tasoa korkeammaksi. Varkauden seudulla liikevaihdon kehitys oli vuonna 2020 parempaa kuin Kuopion ja Ylä-Savon seuduilla, mutta tammi-kesäkuussa seudun liikevaihto putosi 0,7 %.

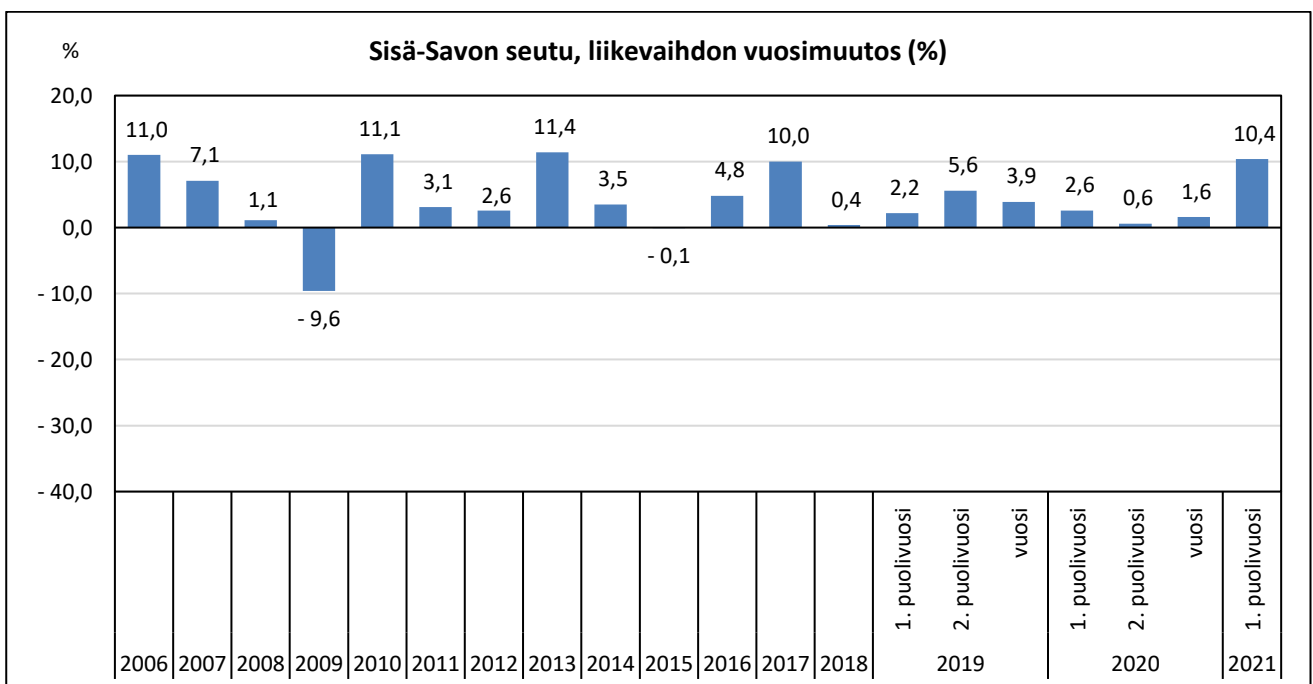
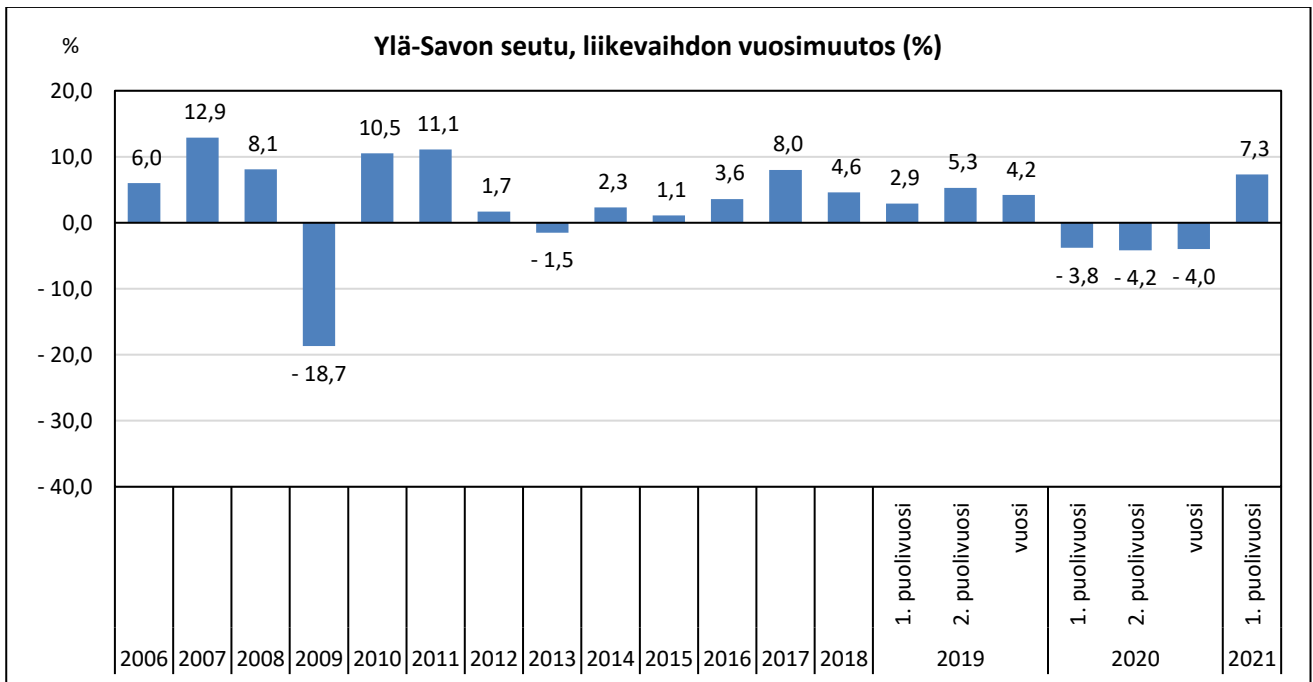
Alkuvuonna maakunnan parhaisiin kasvulukemiin ylsi Sisä-Savo, jonka liikevaihto kasvoi 10,4 %. Koillis-Savo on pieni tilastoalue, jossa muutaman yrityksen kehitys

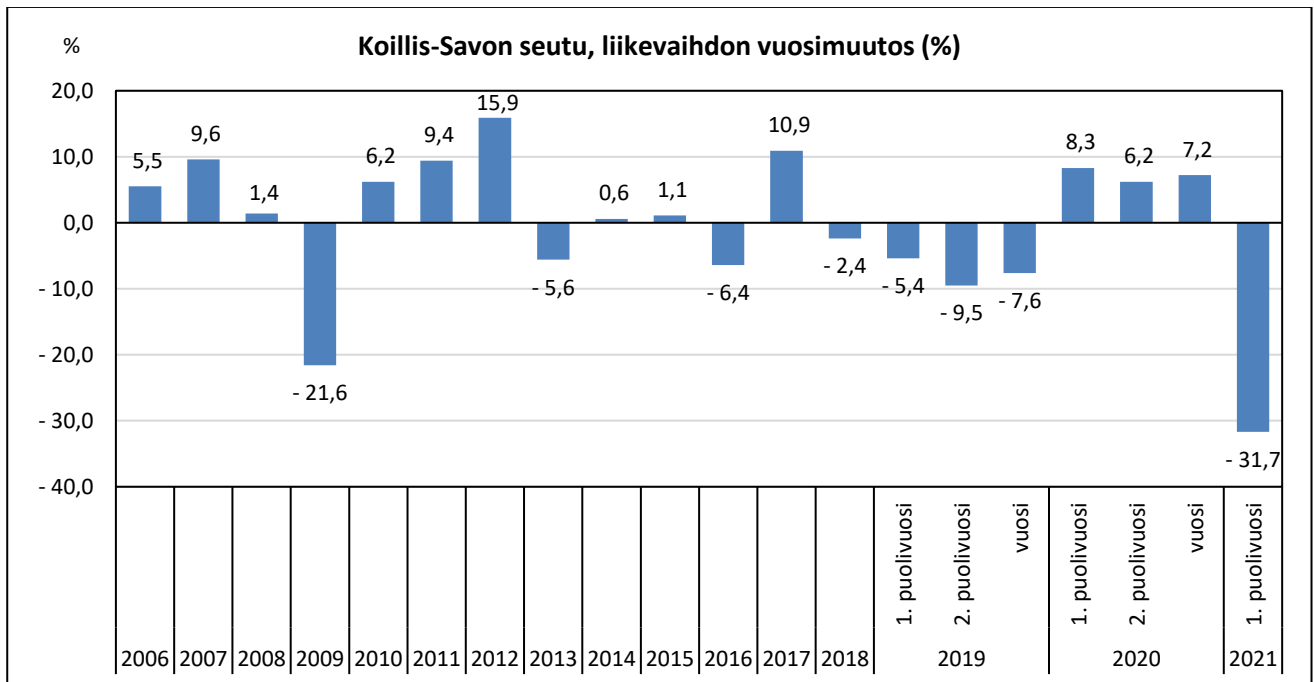
heilauttaa lukuja ylös tai alas. Vuosi 2020 oli Koillis-Savolle liikevaihdon osalta hyvä vuosi, mutta alkuvuonna 2021 seudun liikevaihto romahti 31,7 %.

Pitkällä aikavälillä liikevaihto on kasvanut Pohjois-Savossa keskimäärin 2,2 % ja koko maassa 1,6 % vuodessa. Parhaiten liikevaihto on pitkällä aikavälillä

kehittynyt Pohjois-Savon seuduista Sisä-Savossa, jossa keskimääräinen kasvuvauhti on ollut 3,3 % vuodessa. Myös Kuopion seudulla (2,7 %) ja Ylä-Savossa (2,6 %) liikevaihdon kasvu ylittää koko maan keskiarvon. Varkauden seudulla (0,1 %) ja Koillis-Savossa (0,8 %) liikevaihdon kasvu on pitkällä aikavälillä jäänyt matalaksi.

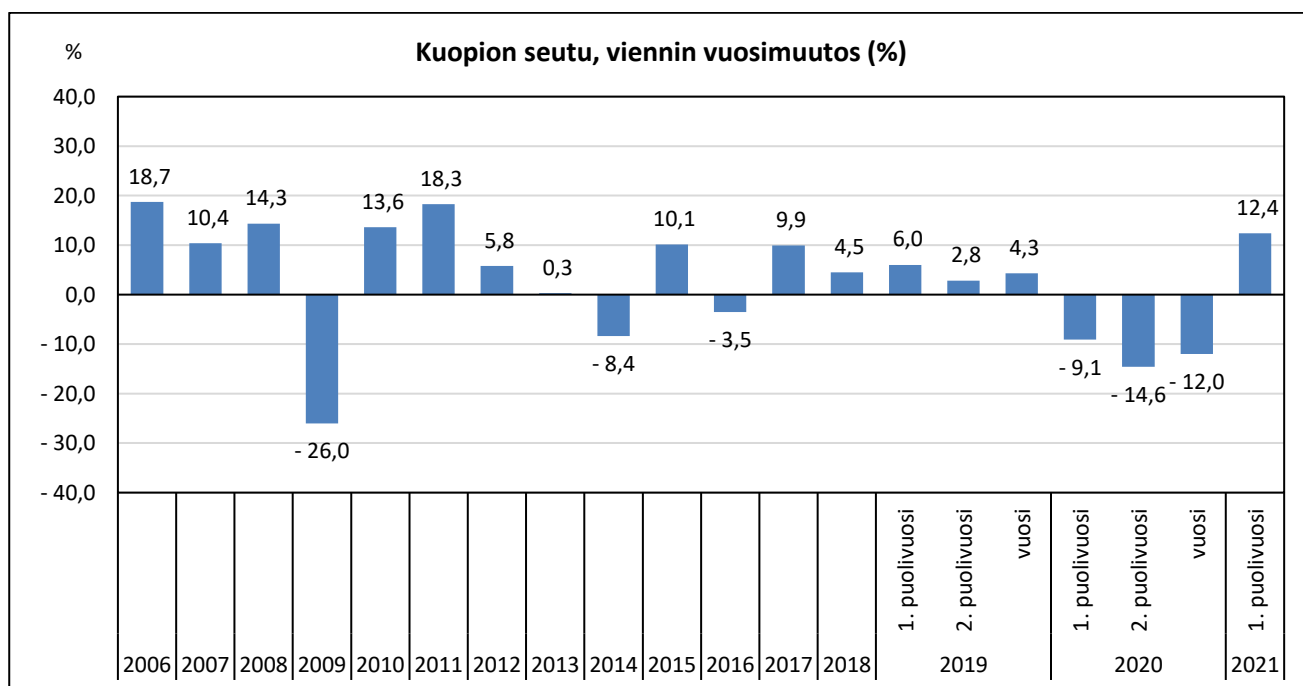
2.2 Vienti

Pohjois-Savossa ja koko maassa yritysten vienti kasvoi tammi-kesäkuussa 6,6 %. Vienti kasvoi tammi-kesäkuussa voimakkaasti Kuopion, Ylä-Savon ja Sisä-Savon seuduilla. Kuopion seutu ylsi 12,4 %:n, Ylä-Savo 16,6 %:n ja Sisä-Savo 19,6 %:n kasvuun. Varkauden seudulla vienti laski 7,9 %.

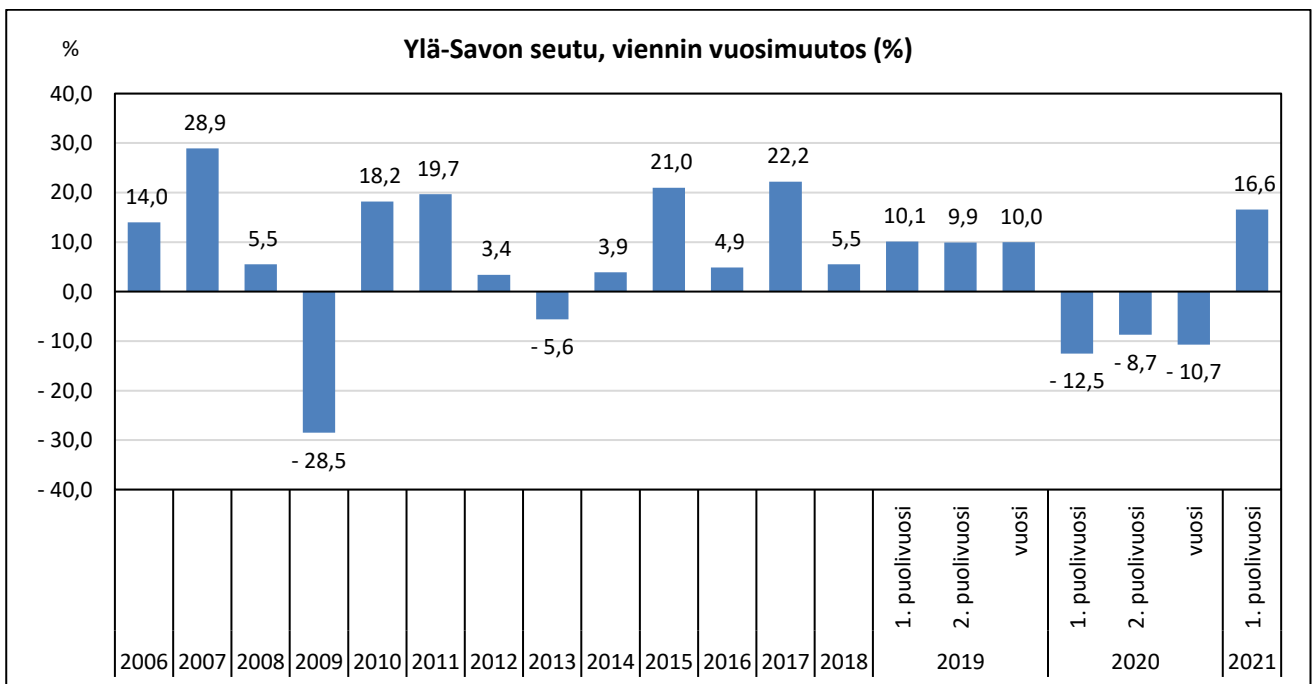
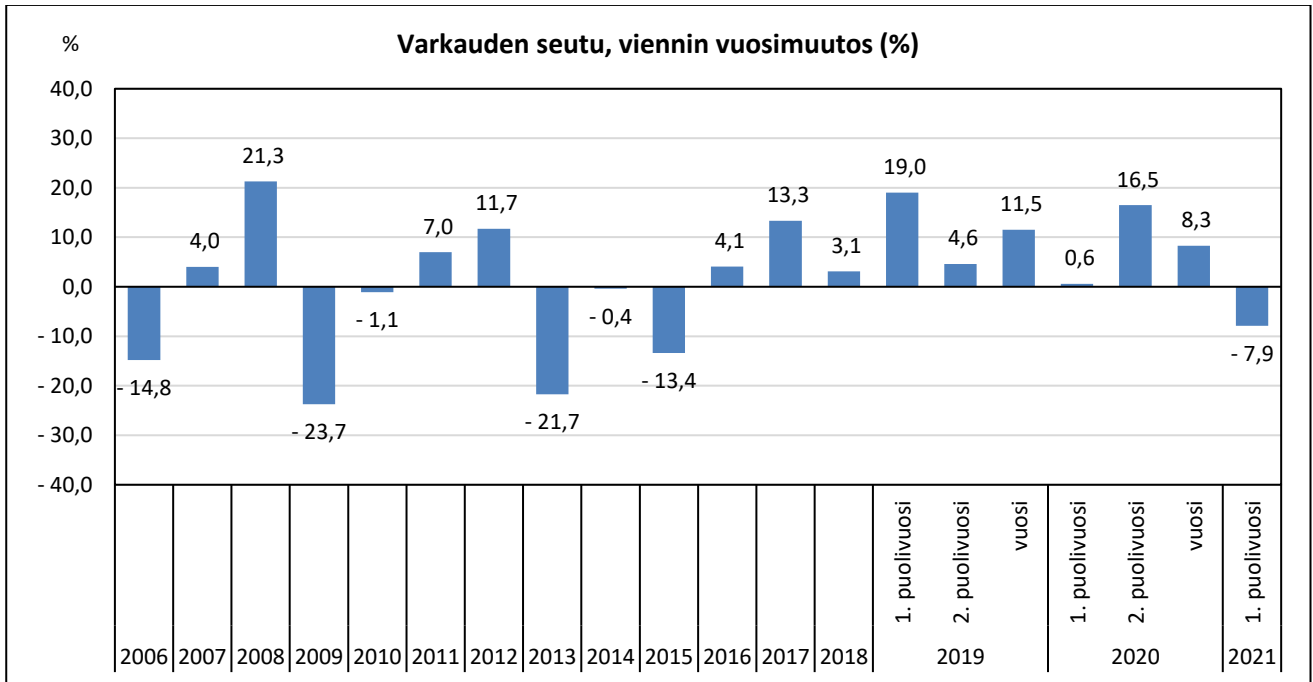
Liikevaihdon tavoin myös viennin kehitys oli alkuvuonna peilikuva vuoden 2020 kehityksestä. Varkauden seudulla vienti kehittyi hyvin vuonna 2020, ja alkuvuonna 2021 kehitys oli heikompaa. Kuopion seudulla ja Ylä-Savossa meni vuonna 2020 heikommin, mutta alkuvuonna 2021 seuduilla oli voimakasta kasvua. Sisä-Savossa kasvua oli sen sijaan sekä vuonna 2020 että alkuvuonna 2021.

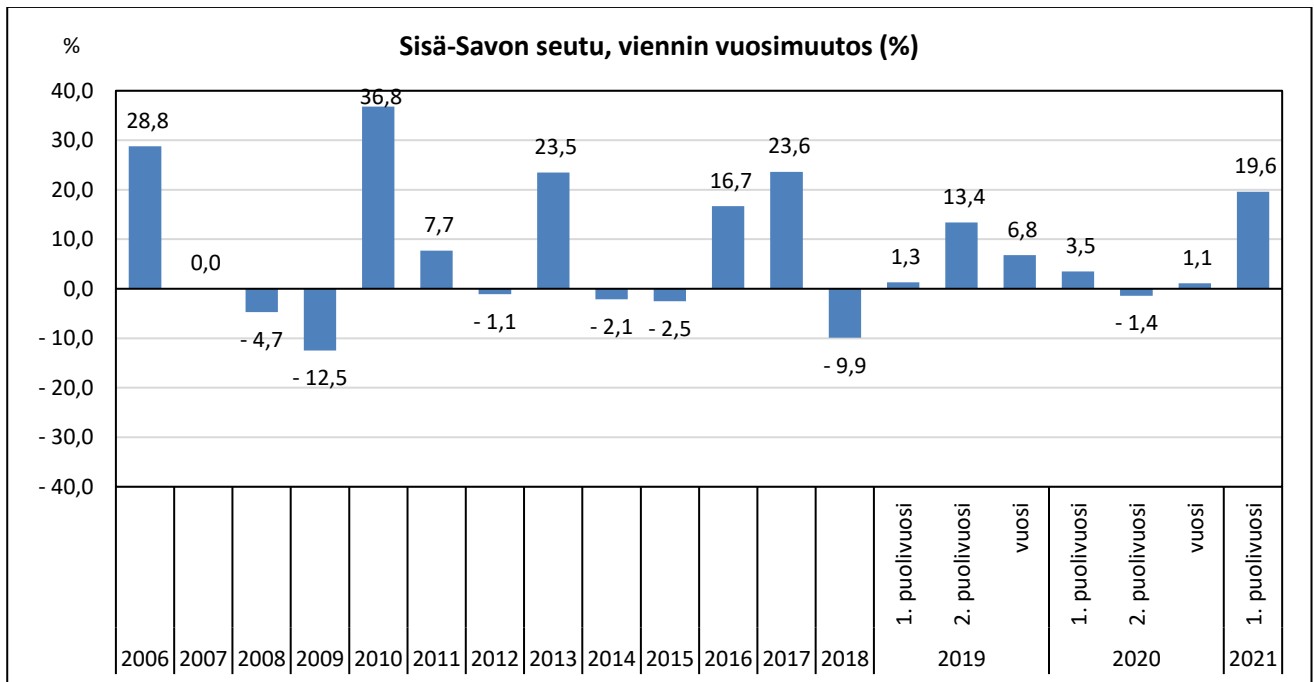
Kuopion ja Ylä-Savon seuduilla alkuvuoden vahva kehitys nosti viennin arvon jo korona-aikaa edeltäneen tason yli. Euromääräisesti Kuopion, Ylä-Savon ja Sisä-Savon seuduilla alkuvuoden vienti oli vuoteen 2006 ulottuvalla tarkastelukaudella peräti tammi-kesäkuun jakson korkein. Varkauden seudulla alkuvuoden vienti ylitti vuoden 2018 tason, mutta jäi vuoden 2019 tason alle.

Pohjois-Savossa viennin vuosikasvu on pitkällä aikavälillä ollut 2,5 % vuodessa kun koko maassa se on ollut 0,4 %. Varkauden seutua lukuun ottamatta Pohjois-Savon eri seutujen viennin pitkän ajan keskiarvo on hyvällä tasolla.

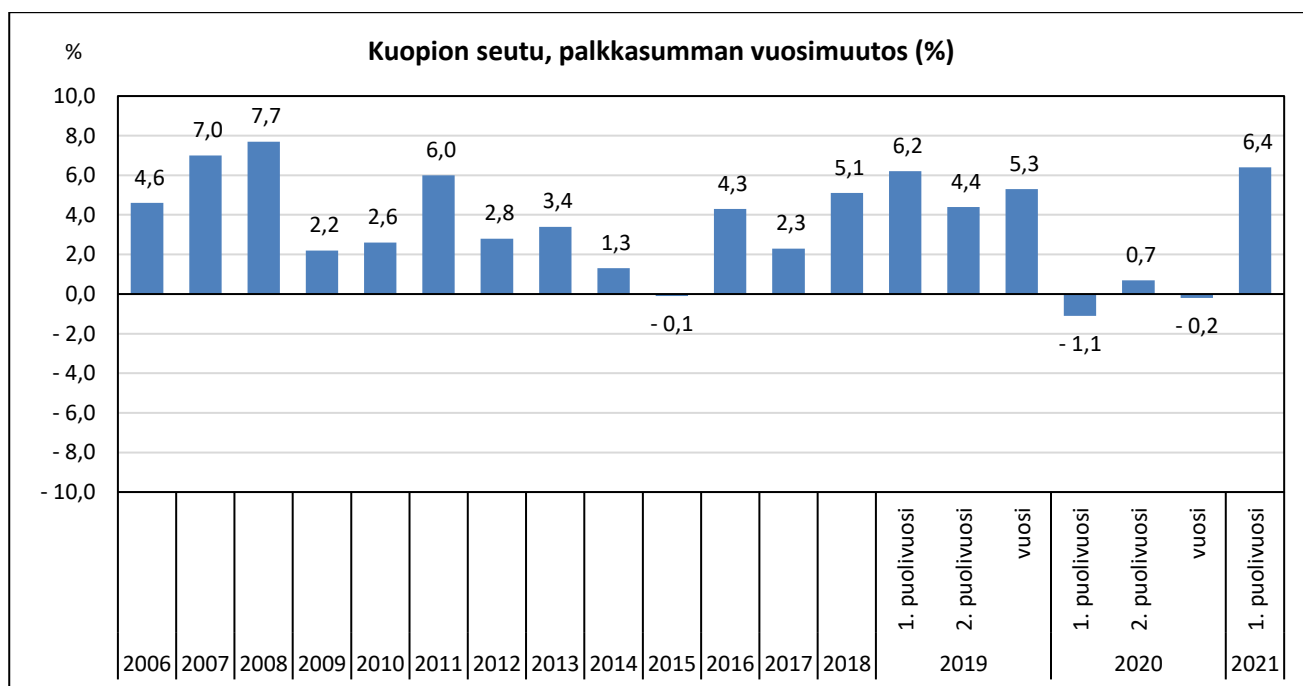

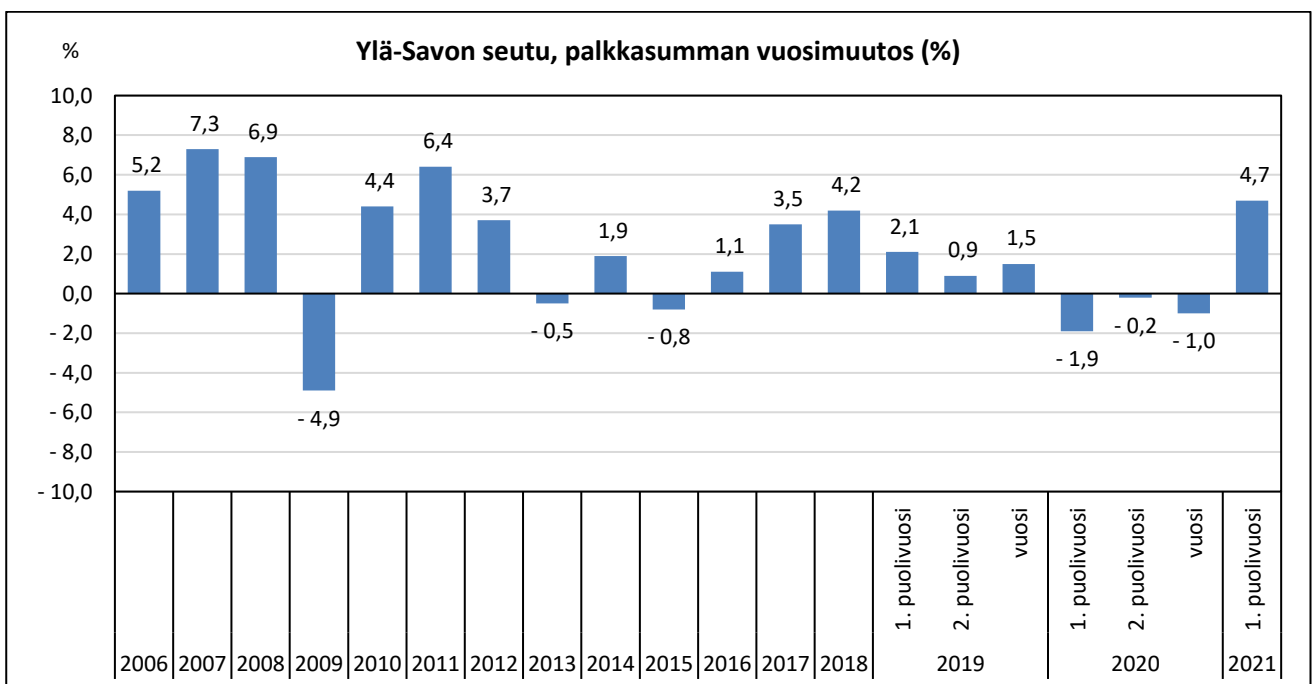
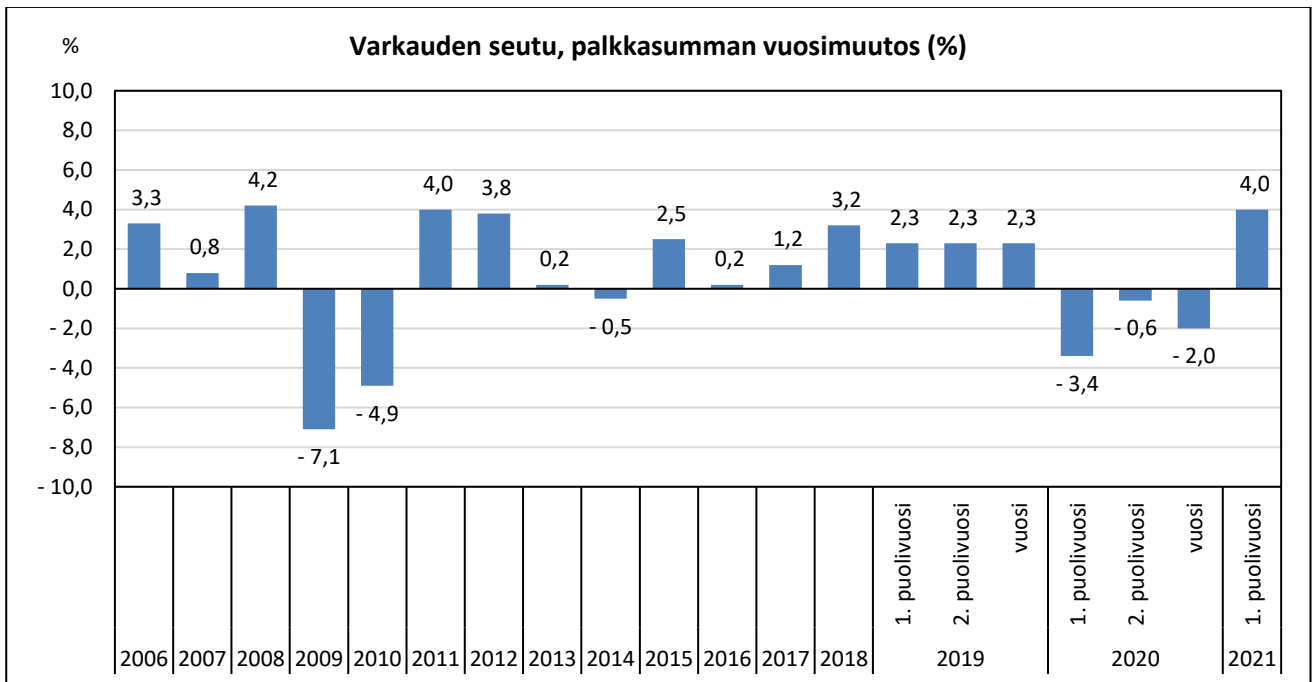
2.3 Palkkasumma

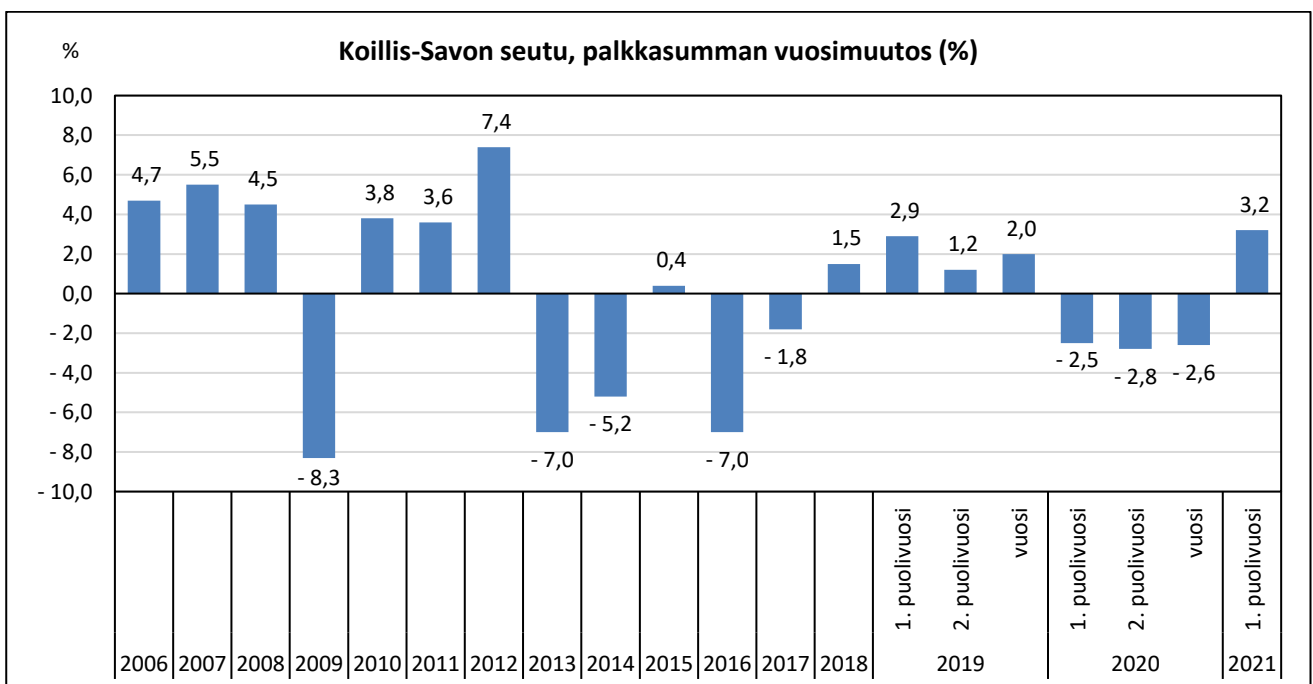
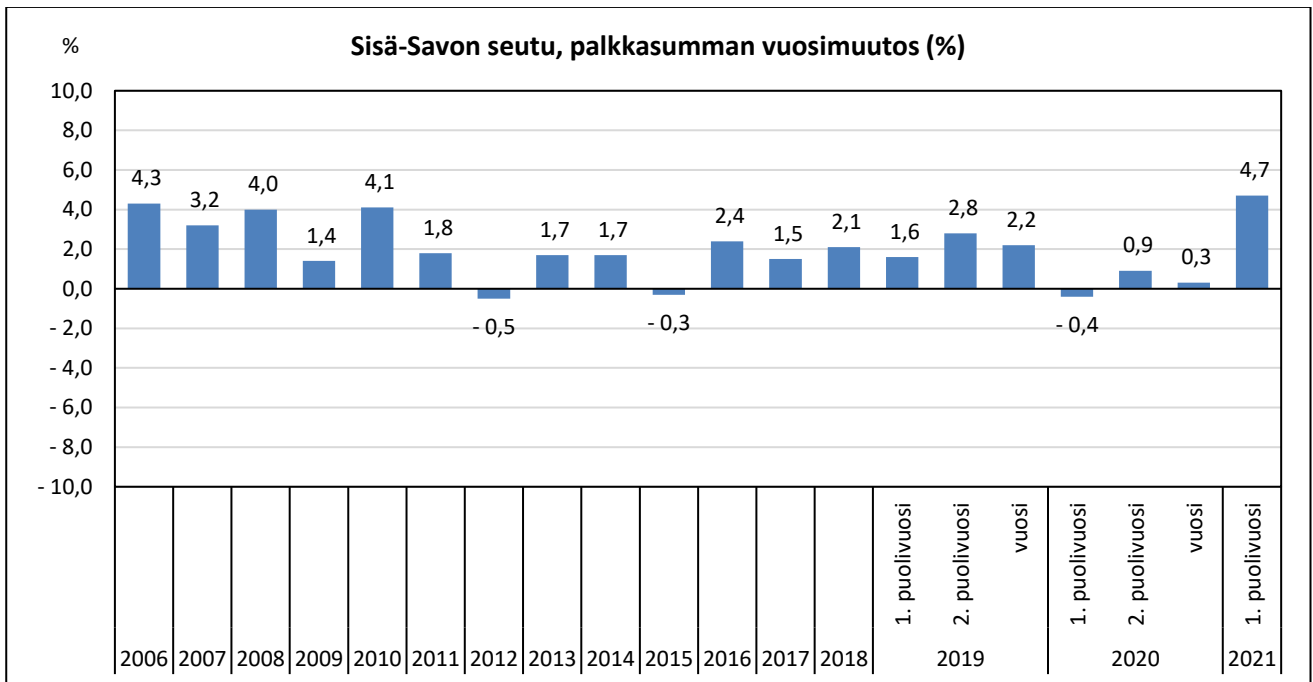
Tammi-kesäkuussa palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 5,7 % ja koko maassa 4,4 %. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla palkkasumma kasvoi kaikilla Pohjois-Savon seuduilla. Kuopion seudun palkkasumman kasvu, 6,4 %, oli maakunnan suurin. Ylä-Savossa ja Sisä-Savossa palkkasumma kasvoi 4,7 %, Varkauden seudulla 4,0 % ja Koillis-Savossa 3,2 %.

Kasvuprosentteja tarkastellessa on syytä huomioida, että palkkasumma laski vuonna 2020 kaikilla seuduilla paitsi Sisä-Savossa. Palkkasumma ylitti kuitenkin alkuvuonna 2021 koronaa edeltäneen vuoden 2019 tason kaikilla seuduilla.

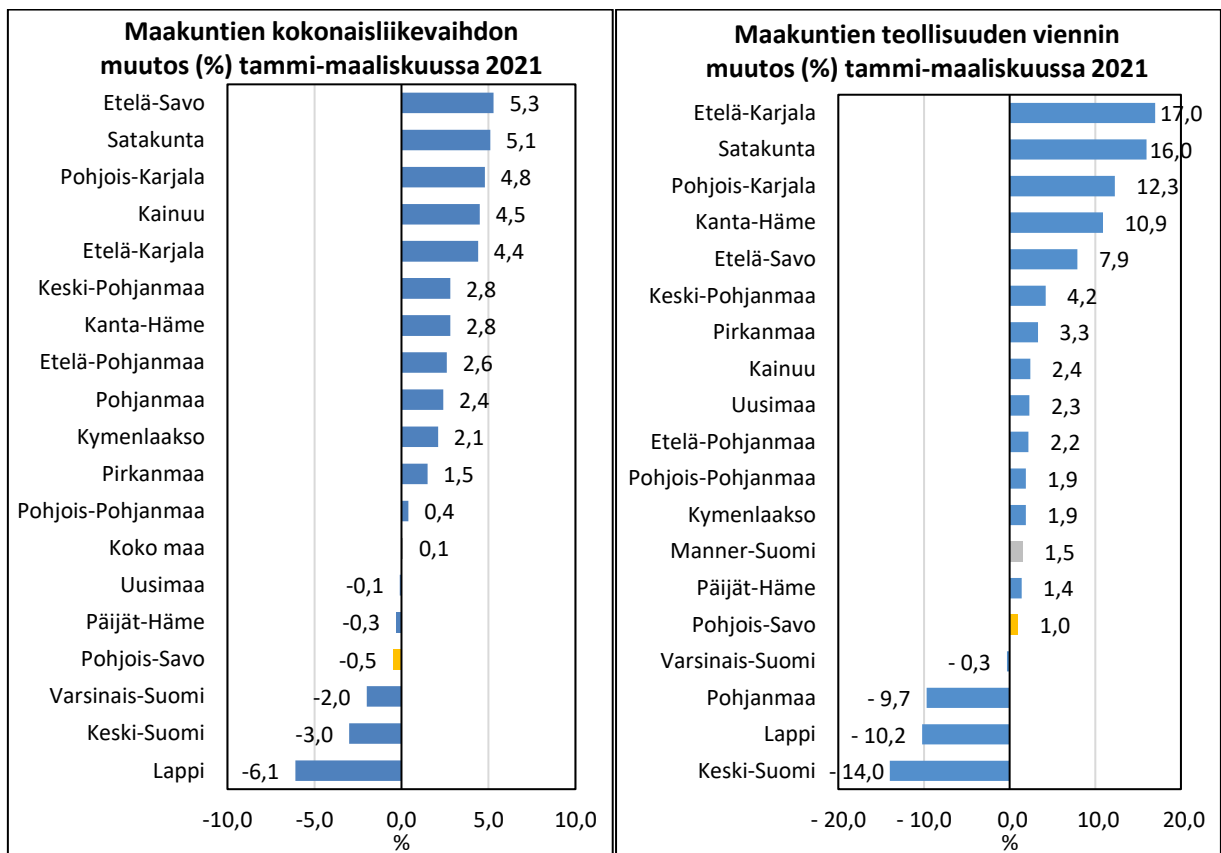
Pitkällä aikavälillä palkkasumma on kasvanut Pohjois-Savossa ja koko maassa samaa noin 2,5 %:n keskimääräistä vuosivauhtia. Kuopion seudun palkkasumman kasvu on ollut Pohjois-Savossa vuosien ajan parasta, ja pitkällä aikavälillä Kuopion seudun palkkasumman kasvu on ollut myös koko maata parempaa. Ylä-Savossa pitkän aikavälin kasvu on ollut koko maan tasolla ja Sisä-Savossa lähellä sitä. Varkauden seudulla ja Koillis-Savossa kasvu on ollut koko maan keskiarvoa heikompaa.

3 Maakuntien kehityksen vertailu

Maakunnittaiset suhdannetiedot ovat saatavilla vain vuoden 2021 ensimmäiseltä neljännekseltä. Liikevaihto kasvoi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 12 maakunnassa, kun taas kuudessa maakunnassa liikevaihdon kehitys jäi miinusmerkkiseksi.

Tammi-maaliskuussa Pohjois-Savon liikevaihdon kehitys jäi maakunnittaisessa vertailussa heikoimman neljänneksen joukkoon. Viime vuoden tammi-maaliskuussa Pohjois-Savon liikevaihdon kasvu oli koko maan kolmanneksi paras. Alkuvuonna liikevaihto kasvoi maakunnista parhaiten Etelä-Savossa ja

Satakunnassa. Heikointa liikevaihdon kehitys oli Keski-Suomessa ja Lapissa.

Teollisuuden vienti kasvoi tammi-maaliskuussa 14 maakunnassa ja laski neljän maakunnan alueella. Voimakkainta teollisuuden viennin kasvu oli alkuvuonna Etelä-Karjalassa ja Satakunnassa. Heikoimmin teollisuuden vienti kehittyi Keski-Suomessa ja Lapissa.

Pohjois-Savo jäi myös teollisuuden viennin osalta maakuntien välisessä vertailussa häntäpäähän. Viennin arvo nousi maakunnassa kuitenkin prosentin verran vuoden takaiseen verrattuna.

4 Työvoimavarat ja työllisyys

Työllisyysaste Pohjois-Savossa vuoden toisella neljänneksellä oli 73 %, mikä on lähellä koko maan (73,2 %) keskiarvoa. Pohjois-Savon työvoimasta suurin osa tällä hetkellä sijoittuu terveys- ja sosiaalipalveluiden alalle, toiseksi eniten työvoimaa on teollisuudessa ja kolmantena tulee tukku- ja vähittäiskauppa.

Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa työttömänä 10 700 henkilöä, mistä lomautettujen osuus oli noin 550. Lomautettujen määrä on laskenut koko kuluvan vuoden ajan ja lähentelee jo vuoden 2019 tasoa. Lomautukset kohdistuvat edelleen pääasiassa miesvaltaisille aloille, sillä lomautetuista 76 prosenttia on miehiä. Ammattiryhmittäin tarkasteltuna miesten lomautukset kohdistuvat enimmäkseen rakennus-, korjaus- ja valmistusaloille sekä prosessi- ja kuljetusaloille ja naisten lomautukset puolestaan palvelu- ja myyntitehtäviin.

Työvoiman kysyntä on erittäin vilkasta, sillä uusia avoimia työpaikkoja TE-toimistoon on kuluvan vuoden aikana ilmoitettu 13 % edellistä vuotta enemmän. Haasteena yrityksillä on löytää osaavaa työvoimaa.

Työttömien osuus työvoimasta on 9,5 %, mikä oli 1,8 %-yksikköä edellistä vuotta alhaisempi. Työttömien osuus työvoimasta on pysynyt koko korona-ajan koko maan keskiarvon alapuolella. Seuduittain tarkasteltuna matalin työttömien osuus työvoimasta on Sisä-Savon seudulla 7,4 %, seuraavaksi alhaisin Varkauden seudulla (9,3 %) ja lähes samoissa lukemissa Kuopion seudulla (9,4 %). Korkein työttömien osuus työvoimasta on Koillis-Savossa (11,4 %) ja toiseksi korkein Ylä-Savossa (10,2 %). Yksittäisistä kunnista matalimmat työttömien osuudet työvoimasta ovat jo pitkään olleet Siilinjärvellä (5,9 %), Jorjoissa (6,2 %) ja Suonenjoella (6,6 %). Vastaavasti korkeimmat lukemat ovat Tuusniemellä (12,4 %), Rautavaaralla (11,6 %) ja Kiuruvedellä (11 %).

Työttömistä työnhakijoista 60 % on miehiä ja 40 % naisia. Nuoria, alle 25-vuotiaita on 13 %, 25–

49-vuotiaita 46 % ja loput eli 41 % on yli 50-vuotiaita. Koulutustaustaltaan työttömät jakautuvat siten, että pelkän perusasteen tutkinnon varassa on 25 % työttömistä, toisen asteen tutkinto on valtaosalla (54 %) työttömistä, jonkin tasoinen korkea-asteen tutkinto on 18 %:lla ja kolmella prosentilla koulutusaste on tuntematon.

Pitkäaikaistyöttömien määrä lähti nousuun jo hiukan ennen koronapandemian puhkeamista ja nousi tasaisesti aina kuluvan vuoden kesään saakka. Nyt pitkäaikaistyöttömien määrään kasvun uskotaan taittuvan ja pikemminkin lähtevän loivaan laskuun. Pohjois-Savon työttömistä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä olleita oli syyskuun lopussa reilut 4 700 henkilöä, mikä oli 14 % enemmän kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan ja 44 % kaikista työttömistä. Pitkäaikaistyöttömyys on viimeisen vuoden aikana lisääntynyt erityisesti Kuopion seudulla (+16 %), kun taas Sisä-Savossa pitkäaikaistyöttömien määrä on puolestaan vähentynyt (-12 %). Yli kaksi vuotta työttömänä olleita työttömiä oli 2 460, mikä on lähes neljänneksen viime vuotta enemmän.

Ulkomaalaisia työttömiä Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa noin 500, mikä on 13 % vuoden takaista vähemmän. Kuitenkin ulkomaalaisten pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut 20 % viime vuodesta ja samoin nuorten, alle 25-vuotiaiden ulkomaalaisten työttömien määrä on lähes kaksinkertaistunut.

Pohjois-Savossa aloitti maaliskuun alussa työllisyyskuntakokeilu, jolloin TE-toimiston Kuopion seudun ja osa Ylä-Savon seudun asiakkaita (noin 8 600 työttömää) siirtyi kuntakokeilun piiriin. TE-toimiston palveluissa on jo suunnattu pohjoismaisen työvoimapalveluiden mallin suuntaan ja lisätty työnhakijoiden kanssa tapahtuvia asiakastapaamisia erityisesti työnhaun alkuvaiheessa.

Liite: Tietosisällön kuvaus

Aluetalouskatsauksen liikevaihtoa, vientiä ja palkkasummaa koskevat tiedot on toimittanut Tilastokeskus asiakaskohtaisena tietopalveluna. Joitakin tietoja ja kuviota on tarkasteltu ja muokattu edelleen Pohjois-Savon liitossa. Työvoimaa ja työllisyyttä kuvaavat tiedot on saatu Pohjois-Savon ELY-keskukselta, johon voi olla yhteydessä työllisyyttä koskevien yhteydenottojen osalta.

Ajankohtaisten suhdanteiden kuvauksessa pääpaino on vuoden 2021 ensimmäisen puolivuotisjakson tiedoissa em. liikevaihdon, viennin ja palkkasumman osalta. Seurantakauden vuosimuutosten keskiarvot on laskettu erillisen laskukaavan mukaan, jossa tarkastellaan mm. ajanjakson alun ja lopun keskimääräistä vuosimuutosta.

Puolivuositteiset muutostiedot (%) pohjaavat neljännesvuositteisiin muutosprosentteihin, jotka on laskettu vertaamalla neljännesvuosisummaa edellisen vuoden vastaaviin neljänneksiin. Alkuvuoden 2021 tiedot ovat suuntaa antavia ja voivat tarkentua myöhemmin.

Yritysten liikevaihdon, viennin ja palkkasumman tilaa voidaan arvioida toimialoittain ja seuduittain perusteellisemmin koko vuoden 2021 osalta ensi keväällä. Työllisyydestä saadaan tietoja kuukausittain, ja ELY-keskus julkaisee tiedot säännöllisesti omalla Internet-sivustollaan.

Tuoteseloste

Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun tuottamat kuukausitasoindeksit mittaavat tarkasteltavan muuttujan muutosta suhteutettuna perusvuoden tasoon. Indeksisarjoissa käytetään perusvuotta 2015 (2015=100). Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon kausiveroaineisto (kokonaisaineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen omaa kuukausittaista suoraa tiedonkeruuta sekä vuositilastoja.

Indeksien laskenta perustuu muutosestimointiin ja laskennassa käytetään ns. paneelimenetelmää. Menetelmässä vertailaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Aineisto kattaa myös aloittaneet ja lopettaneet yritykset.

Euroestimaattitietojen tuotantomenetelmää uudistettiin maaliskuussa 2014. Lisätietoa kohdassa Käsitteet.

Käsitteet

Kausitasoitettu sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin eitaloudellinen ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2010. Neljännes-, puoli- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Yritysten ja toimipaikkojen kuukausittaisissa kertymässä on mukana ne aineiston yritykset tai toimipaikat, jotka ovat tarkasteltavasta muuttujasta riippuen tuottaneet liikevaihtoa, maksaneet palkkoja tai joilla on ollut kokopäivätyöllisiä. Aineiston uusimpien kuukausien lukumäärätiedolla voi arvioida aineiston kertymistä. Viralliset yritysten ja toimipaikkojen vuositasoiset lukumäärät tuottaa Tilastokeskuksen yritysrekisteri. Yritysrekisterin vuositasoiset lukumäärätiedot sisältyvät myös rakennetietoihin.

Kuukausitasoiset euroestimaatit tuotetaan joihinkin tietopalveluihin erillisinä lisätilauksina. Asiakaskohtainen suhdannepalvelu on uudistanut euroestimaattien tuotantotapaa keväällä 2014. Uudessa menetelmässä eurojen tasotietona käytetään yhtenäisesti indeksien perusvuotta (vuosi 2015=100), ei siis yritysrekisterin uusinta vuositilastoa kuten aiemmin.

Uuden menetelmän myötä toimialojen euroestimaattisarjat eivät enää jatkossa muutu koko aikasarjan osalta, vaan tiedot päivittyvät ainoastaan samalta ajalta kuin indeksisarjatkin.

Muuttajat

Liikevaihto lasketaan ilman arvonlisäveroa. Kuvattava liikevaihto voi sisältää joitakin tuloslaskelman liikevaihtoon kuuluttomia eriä, kuten käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja, satunnaisia eriä, käänteisesti verovelvollisia ostoja, tuotteiden omaa käyttöä ja agentuurien myyntiä. Poikkeukselliset erät poistetaan laskennasta.

Palkkasumma tarkoittaa yritysten maksamien bruttomääräisten palkkojen summaa. Palkkoihin sisällytetään kaikkien yrityksen palveluksessa olevien työntekijöiden rahamääräiset korvaukset kuukauden aikana tehdystä työstä. Palkat sisältävät kaikki työntekijöiltä kannettavat tuloverot ja sosiaaliturvamaksut sekä lisäksi erilaiset lisätyöt (ylityö, yötyö), bonukset ja lomarahat. Palkkaan sen sijaan eivät kuulu optiot, työn tekemiseen liittyvät kulut tai työnantajan sosiaaliturvamaksut.

Vientitiedot ovat osa liikevaihtoa. Vienti koostuu verottomasta liikevaihdosta, EU:n sisäisestä viennistä ja EU-alueen ulkopuolisesta viennistä. Liikevaihdon tavoin vientiin ei sisällytetä arvonlisäveroa.

Tietojen revisoituminen

Revisio tarkoittaa tietojen tarkentumista. Tietojen tarkentuminen johtuu esimerkiksi laskentaan käytettävissä olevan aineiston muutoksista tai saaduista uusista tiedoista. Uusimman kuukauden osalta verohallinnon kausiveroaineiston kattavuus on liikevaihdolla mitattuna noin 95-98 prosenttia. Kausiveroaineisto kertyy 12 kuukauden ajan, jolloin yritykset voivat myös ilmoittaa muutoksia aikaisemmin ilmoittamiinsa tietoihin. Myös Yritys- ja toimipaikkarekisterin vuositiedot päivittyvät 2-12 kuukauden viiveellä tarkasteltavan ajankohdan päättymisestä. Yritysjärjestelyt, yritysten toimipaikkarakenteen muutokset, toimialojen muutokset ja yritysten aloittamiset sekä lopettamiset aiheuttavat myös tarkentumista tietoihin.

Tietojen tarkentumisesta johtuen tietoja julkaistaessa on hyvä mainita minkä ajankohdan tiedot tarkentuvat ja mihin ajankohtaan asti.

Lisätietoja antavat:

Pohjois-Savon Liitto

Sepänkatu 1, Kuopio, 70101 Kuopio
Tietopalveluasiantuntija Maarit Intke
e-mail: maarit.intke(at)pohjois-savo.fi
puh. +358 44 714 2617

Pohjois-Savon ELY-keskus (työllisyystietojen osalta)

Kallanranta 11, PL 2000, 70101 Kuopio
Yksikön päällikkö, Yrittäjyys ja osaaminen
e-mail jan.blomberg(at)ely-keskus.fi
puh. 0295 026 552